БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

172 (6607) | 1953 оной августын 29, суббото | Сэн 20 мүнгэн

Намарай тарилгые болзор соонь үнгэргэхэ

Намарай хара таряа тарилга хадаа ажахын шухала хүдэлмэринүүдэй нэгэн юм. Манай республикын колхозууд жэл ерэхэ бүри энэ культурын талмайе үргэдхэжэ, һайн ургаса абадаг болонхой.

Үнгэрэгшэ жэлдэ республикын олон колхозууд, түрүү бригаданууд намарай хара таряа агротехническэ эрхим болзорнуудта үнгэргэжэ, муу бэшэ үрэ дүн харуулһан байгаа. Мухаршэбэрэй аймагай колхозууд нёдондо дунда зэргээр га бүриһөө 11,2 центнер таряа хурааһан юм. Тус аймагай зарим колхозууд, таряанажалай бригаданууд бүришье ехэ ургаса туйлаһан байгаа.

Мүн Кабанскын олонхи колхозууд үндэр баян ургаса хураана. Энэ жэлдэшье Кабанскын колхозууд намарай тарилгые эмхитэйгээр ябуулжа байна. Эндэхи колхозууд намарай таряае һайнаар элдүүрилэгдэһэн хара парта, кондиционно һайн үрһөөр тарина.

Манай эндэхи эрхэ байдалда намарай хара таряанай ургаса дээшэлүүлгэ агротехническэ заабаринуудые сахилгаһаа дулдыдана. Тиимэһээ энэ культурые богонихон болзор соо һайн шанартайгаар тариха гээшэ тон шухала. Юуб гэхэдэ, намарай таряае саг соонь тарибал, хүйтэн болотор ургамалай үндэһэн хүгжэн бэхижэдэг, тиин үбэлэй сагта хүлдэсэгүй, хүйтэндэ тэсэмгэй байдаг гэжэ түрүүшүүлэй дүй дүршэл харуулна. Манай Бурят-Монголдо намарай таряае август һара соо тарибал таарамжатай байдаг. Гэбэшье, мүнөө республика дотор намарай тарилга удаанаар, унжагай нобшоор ябуулагдана. Августын 25-най мэдээгээр республикын колхозуудта тарилгын түсэб оройдоо 55,2 процент дүүргэгдэбэ.

Зарим аймагуудай партийна, советскэ болон хүдөө ажахын органууд, олон колхозуудай, МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд намарай таряае тоохогүй ябадал гаргадаг гэжэ сэхэ хэлэхэдэ болоно. Мүнөөшье жэлдэ энэ шалтагаанһаа боложо тарилга ехээр хойшолуулагдажа байна. Зэдын, Прибайкальска, Иволгын аймагуудай олон колхозууд мүнөө болотор намарай тарилга хэжэ эхилээдүй шахуу. Эдэ аймагуудай партийна ба советскэ органуудай хүтэлбэрилэгшэд мүнөө үбһэ, таряа хураалгада колхозууд болон МТС-үүднай бүхы хүсэеэ элсүүлэнхэй гэһэн шалтагаан урдаа баряад, газартаряалангдахи шухала хүдэлмэри таһалдуулжа байна, колхозуудай, МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй урда ямаршье эрилтэ табинагүй.

Энэ мэтын дутуунуудтай саашадаа эбсэжэ огто болохогүй. Аймагуудай партийна, советскэ, хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй органууд намарай тарилгын темпые эрид хурдадхаха хэмжээ энэ дары абаха, тарилгые һайнаар элдүүрилэгдэһэн газарта, сортовой үрһөөр тариха ябадал хангаха зорилготой.

Энээнтэй хамта колхозууд болон МТС-үүдэй, хүдөө ажахын органуудай хүтэлбэрилэгшэд намарай тарилгые саашадаа һайн шанартай, сортовой үрһөөр хэдэг болохын тулада ерэхэ жэлдэ хэрэглэгдэхэ үрһэ хүсэд хааха хэмжээ абаха ёһотой.

Намарай тарилгатай хамта хүдөө ажахын хойшолуулагдашагүй хүдэлмэринүүд — ургаса хураалга, таряа гүрэндэ тушаалга, ниитын малажалда тэжээл бэлэдхэлгэ ябуулагдана. Тиимэһээ эдэ бүхы хүдэлмэринүүдые зохилдуулан амжалтатайгаар эмхидхэхэ гээшэ колхоз, МТС болон совхоз бүхэнэй хүтэлбэрилэгшэдэй тон шухала зорилго болоно. Эгээл энэ үедэ колхозууд болон МТС-үүдэй бүхы арга боломжонуудые, хүдэлмэриин хүсэнэй ресурснуудые хүсэдөөр, ниитын хэрэгтэ аша туһатайгаар хэрэглэхэ, гүрэнэй үгэһэн баян техникые гүйсэд ашаглаха хэрэгтэй.

Аймагуудай партийна организацинууд, советскэ органууд, хүдөө ажахын эдэ бүхы шухала хүдэлмэринүүдые оперативнаар хүтэлбэрилхэ, колхозууд, МТС-үүдэй, хүдөө ажахын органуудай хүдэлмэриие хинан шалгаха, поли дээрэ ажаллажа ябаа колхознигууд болон механизаторнуудай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри улам шангадхаха, социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ уялгатай.

Колхозуудай правленинүүд, МТС-үүдэй дирекцинүүд хадаа поли дээрэ хүдэлмэрилжэ ябаһан колхознигууд ба механизаторнуудай ажалай эмхидхэлгэдэ тусгаар анхаралаа табижа, тэдэнэй ажалые зүбөөр таараалдуулан эмхидхэхэ ёһотой.

Мүнөө үедэ ябуулагдажа байгаа хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэринүүдые эмхитэйгээр үнгэргэхын тулада республиканска социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ тухай Мухаршэбэрэй аймагай колхознигууд, механизаторнууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд үүсхэл гаргаад, өөһэдөө дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаһан байна. Тэрэ тоодо мухаршэбэрэйхид намарай тарилгые эмхитэйгээр, саг болзортонь хэхэ уялга абаад, тэрэнээ бодотоор бэелүүлэн, намарай тарилгые эдэ үдэрнүүдтэ дүүргэхээр ажаллажа байна.

Ургаса хураалга ба тэжээл бэлэдхэлгые эмхитэйгээр ябуулхатаяа хамта республикын колхозууд болон МТС-үүд намарай тарилгые агротехническэ үндэр хэмжээндэ үнгэргэхэ уялгатай. Энэ хадаа элбэг дэлбэг ургаса абахын түлөө тэмсэлэй шухала хубинь мүн.

РСФСР-эй финансын Министр депутат И. И. Фадеевэй хэлэһэн түгэсхэлэй үгэ

Нүхэд депутадууд! РСФСР-эй 1953 оной Гүрэнэй бюджедэй доходуудые ехэ болгохо ба гаргашануудые зарим талаарнь хороохо тухай Верховно Соведэй Бюджетнэ комиссиин заһабаринуудые зүбшөөнэ, тэдэниие абахые зүбтэйдэ тоолоно гэжэ РСФСР-эй Верховно Соведтэ мэдээсэхые РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет намда даалгаба. Депутадуудай хэһэн бүхы ажаглалтанууд ба тэдэнэй табиһан асуудалнууд харагдаха, тэдээн тушаа зохихо шиидхэбэринүүд абтаха юм гэжэ мэдээсэхые РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет тэрэшэлэн гүйба.

Залуу городой барилга

КОМСОМОЛЬСК-на-АМУРЕ. (ТАСС). Городой ямаршье үйлсэдэ шэнэ барилга хэгдэнэ. Недели бүхэндэ хүнүүд олон арбаадаараа шэнэ байрада ороно. Пионерскэ үйлсэдэ 44 квартиратай байшан баригдажа дүүрэЭ. Центральна районой барилгын трестын хүдэлмэрилэгшэдэй бүлэнэр шэнэ байрада зөөжэ оробо.

Металло-конструкциин заводой хүдэлмэришэдэй байха олон квартиратай гэр Сталинска райондо баригдажа, эдэ үдэрнүүдтэ олон хүдэлмэришэд шэнэ байрадаа оробо.

Ленинэй нэрэмжэтэ проспектдэ 52 квартиратай гэр баригдажа дүүрэхэеэ байна. Тэрээнтэй зэргэлээд, табан дабхар хоёр байшангай корпусууд, һургуулиин байшан, саанань больница баригдаа.

Шэнэ гэрнүүд, һургуулинууд, клубууд, ухибүүдэй садууд үйлсэ бүхэндэ баригдана. Энэ жэлдэ городой ажалшад 47 мянган квадратна метр байрын талмайтай болохонь.

РСФСР-эй Верховно Соведэй гурбадахи сесси

РСФСР-эй Верховно Соведэй 1953 оной августын 27-ной заседани тухай

ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

Августын 27-до, үглөөнэй 11 часта, Кремльдэ, Кремлёвско Ехэ Ордон соо, РСФСР-эй Верховно Соведэй дүрбэдэхи заседани болобо.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Түрүүлэгшэ депутат **Л. Н. Соловьев** түрүүлэгшээр һууба.

РСФСР-эй 1953 оной Гүрэнэй бюджет тухай, РСФСР-эй 1951 ба 1952 онуудай Гүрэнэй бюджедэй дүүргэлтэ тухай элидхэл тушаа үгэ хэлэлгэ заседани дээрэ үргэлжэлөө.

Депутат **Г. П. Добрынин** (Черговско округ, Ростовско область), депутат **Г. А. Хубаев** (Калужска округ, Калужска область), депутат **А. М. Герасимов** (Уваровска округ, Тамбовско область), РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр **А. М. Пузанов** үгэ хэлэбэ.

Үгэ хэлэлгын дүүрэһэнэй һүүлээр, РСФСР-эй Верховно Совет элидхэлшын, РСФСР-эй финансын Министр депутат **И. И. Фадеевэй** түгэсхэлэй үгэ шагнаба.

Депутат **С. П. Афанасьевай** дурадхалаар РСФСР-эй Верховно Совет бюджедые баталалгын иимэ гурим абаа: РСФСР-эй 1953 оной Гүрэнэй бюджедые доходой ба гаргашын ниитэ дүнгүүдээр голосовалха, РСФСР-эй 1951 ба 1952 онуудай Гүрэнэй бюджедэй дүүргэлтэ тухай тоосоое доходой ба гаргашын хубиие дүүргэлгын ниитэ дүнгүүдээр голосовалха, РСФСР-эй 1953 оной Гүрэнэй бюджет тухай Хуулиие статья статьягаарнь голосовалха.

РСФСР-эй Верховно Совет РСФСР-эй 1953 оной Гүрэнэй бюджедые, РСФСР-эй 1951 ба 1952 онуудай Гүрэнэй бюджедэй дүүргэлтэ тухай тоосоое нэгэн һаналаар батална. «Российска Советскэ Федеративна Социалистическэ Республикын 1953 оной Гүрэнэй бюджет тухай Хуули» статья статьягаараа, удаа тээнь бүхы дээрээ нэгэн һаналаар баталагдана.

Тэрэнэй һүүлээр, РСФСР-эй Верховно Совет зүблэхэ зүйлэй удаадахи асуудалда — РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые баталалгада оробо.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь депутат **И. Н. Зимин** энэ асуудал тушаа элидхэл хэбэ.

РСФСР-эй Верховно Совет РСФСР-эй министерствонүүдые, АССР-нүүдэй министерствонүүдые ба Министрнүүдэй Соведүүдэй дэргэдэхи управленинүүдые шэнэдхэн байгуулха тухай РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые баталха тухай тогтоолнуудые нэгэн һаналаар абана.

РСФСР-эй Верховно Совет нүхэр **Б. Н. Черноусовые** РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын уялгануудһаа сүлөөлхэ тухай ба нүхэр **А. М. Пузановые** РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшээр баталха тухай тогтоолнуудые абаба.

РСФСР-эй Верховно Совет «Нүхэр **М. М. Бессоновые** РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Орлогшын уялгануудһаа сүлөөлхэ тухай», «Нүхэр **Т. М. Зуевае** РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Орлогшын уялгануудһаа сүлөөлхэ тухай», «Нүхэр **А. М. Прокопьевые** РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Орлогшын уялгануудһаа сүлөөлхэ тухай», «Нүхэр **Д. П. Профенрансовые** РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Орлогшын уялгануудһаа сүлөөлхэ тухай», «Нүхэр **В. А. Масловые** РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Орлогшоор томилхо тухай», «Нүхэр **Д. И. Алехиниие** РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Орлогшоор томилхо тухай», «Нүхэр **В. И. Ивановые** РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Орлогшоор томилхо тухай», «Нүхэр **П. П. Лобановые** РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшоор ба РСФСР-эй хүдөө ажахын болон бэлэдхэлэй Министрээр томилхо тухай» РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые батална.

РСФСР-эй Верховно Совет болбол:

РСФСР-эй худалдаа наймаанай Министрээр **Лукашев** Иван Алексеевичые,

РСФСР-эй культурын Министрээр — **Зуева** Татьяна Михайловнае,

РСФСР-эй барилгын материалнуудай промышленностиин Министрээр — **Болдырев** Анатолий Сергеевичые,

РСФСР-эй ой модоной ба саарһанай промышленностиин Министрээр — **Никифоров** Сергей Петровичые,

РСФСР-эй элүүрые хамгаалгын Министрээр — **Степанов** Владимир Степановичые,

РСФСР-эй юстициин Министрээр **Рубичев** Анатолий Тимофеевичые,

РСФСР-эй харгын ба транспортна ажахын Министрээр —**Чубаров** Борис Константиновичые,

РСФСР-эй гэр байрын-гражданска барилгын Министрээр — **Профенрансов** Дмитрий Петровичые,

РСФСР-эй нютагай ба түлишын промышленностиин Министрээр — **Чесноков** Николай Ермолаевичые,

РСФСР-эй социальна хангалгын Министрээр — **Муравьева** Ионна Александровнае томилхо тухай РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые нэгэн һаналаар батална.

РСФСР-эй Верховно Совет **Силачев** Алексей Гавриловичые РСФСР-эй Верховно Сүүдэй гэшүүнээр һунгаба.

Саашаа РСФСР-эй Верховно Совет Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XIX съезд дээрэ партиин нэрые хубилгаһантай дашарамдуулан, мүн СССР-эй Конституциин 126-дахи статьятай зохилдуулан, РСФСР-эй Конституциин 130-дахи статьяда хубилалтануудые оруулха тухай Хуули баталан абаа.

Энээгээр РСФСР-эй Верховно Соведэй заседани дүүрэжэ, сесси хаагдаһан дээрэ соносхогдобо.

Уржадэр Кремльдэ

Августын 27-до Кремлёвско Ехэ Ордон соо РСФСР-эй Верховно Соведэй дүрбэдэхи заседани болобо. РСФСР-эй 1953 оной Гүрэнэй бюджет тухай, 1951 ба 1952 онуудай Гүрэнэй бюджедэй дүүргэлтэ тухай элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэ үргэлжэлөө.

Заседани арба нэгэн часта нээгдээ. РСФСР-эй Верховно Соведэй Түрүүлэгшэ депутат **Н. Л. Соловьев**, Түрүүлэгшын орлогшонор—депутадууд **К. М. Абдуллина, М. З. Азизов, А. С. Борисенко, А. А. Ильюшин, Н. А. Муравьева, И. В. Окунев, Е. И. Третьякова** гэгшэдэй Түрүүлэгшын столдо, тиихэдэ правительственна ложодо СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **К. Е. Ворошиловай** ерэхэдэнь депутадууд ба олон тоото айлшад тэдэнэрые үни удаан үргэлжэлһэн альгаташалгаар угтана.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Түрүүлэгшэ депутат Л. Н. Соловьев депутат Добрынинда үгэ үгэнэ.

Ростовско областиин ажалшад СССР-эй Верховно Соведэй табадахи сессиин шиидхэбэринүүдые гүнзэгы ханалтайгаар угтаа гэжэ депутат **Г. П. Добрынин** мэдүүлнэ. Тэдэнэр Советскэ правительствын дотоодын ба эб найрамдал, арадуудай аюулгүй байдал бэхижүүлгэдэ, дэлхэйн шэнэ дайниие уридшалан зайсуулгада шэглүүлэгдэһэн гадаадын политикые халуунаар дэмжэнэ.

Нүхэр Добрынин дайнай хойто тээхи жэлнүүдэй туршада областиин ажалшадай туйлаһан амжалтанууд тухай хэлэнэ. Машина бүтээлгэ ехээр хүгжөө. Нүүрһэ малтан абалга нилээд ехээр ургаһан байна. Металлургнууд түсэбүүдээ амжалтатайгаар дүүргэнэ. Газар уһалууриин үлэмжэ ехэ ашагтай байһаниие гэршэлһэн һонин баримтануудые депутат харуулна. Областиин колхозууд ба совхозууд түрүүшын зуу мянган гектар газарые нёдондоной уһалжа эхилээ. Эдэ газарнууд дээрэһээ уһалагдаагүй газарнуудайхида орходоо хоёр дахин ехэ ургаса хураагдаа. Ойрын жэлнүүдэй туршада областиин совхозууд болон колхозууд овощной культурануудые, тэрэшэлэн садууд болон винограднигуудые, тарилгын талмайнуудые нилээд ехээр үргэдхэхэ байна.

Дайнай хойто тээхи табанжэлэй туршада Калужска областьдо үйлэдбэриин дайнай урда тээхи хэмжээ һэргээн бодхоогдохоһоо гадна, нилээд ехээр дабагдаһан байна гэжэ депутат **Г. А. Хубаев** хэлэнэ. Промышленностиин гол фонд хоёр дахинһаа үлүүгээр ехэ болоһон байна. Калугын ба областиин предприятинууд ороной арадай ажахыда паровой турбинануудые, турбомеханизмуудые, локомобильнуудые, рельснүүдые, санитарно-техническэ түхеэрэлгэ, автомобильна транспортда электротүхеэрэлгэ ба бусад продукци үгэнэ. Хүдөө ажахын техническэ зэбсэгжэлгэ ургана. Дайнай хойто тээхи үедэ область дотор машинно-тракторна 15 станци эмхидхэгдээ, МТС-үүдэй тракторнуудай болон комбайнуудай парк 4,8 дахин ургаа.

Депутат Хубаев областиин промышленность, хүдөө ажахы ба культурые саашадань хүгжөөхэ зорилгонууд тухай хэлэнэ.

СССР-эй арадай уранзурааша депутат **А. М. Герасимов** 1953 оной бюджедээр социально-культурна хэмжээ-ябуулгануудта зорюулагдаһан мүнгэ зөөри хадаа манай арадай культурна хэмжээе улам ехээр дээшэлүүлхэ тушаа парти ба правительствын анхарал оролдолгые гэршэлэн харуулна гэжэ өөрынгөө үгэ дотор хэлэбэ. Капиталистическэ оронуудта искусство мухарданги байдалда оронхой. Эдэ оронуудай «искусствоведүүд» болбол элдэб хуурмаг теоринуудые хэрэглэн, буржуазна культурын бузар муухай зүйлнүүдые арадһаа далдалхые хүсэнэ, капиталистическэ жэгшүүритэ байдалһаа үргэн ажалшадай анхаралые холодуулха гэжэ һэдэнэ. Советскэ искусство ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлгын хэрэгтэ алба хэнэ гэжэ А. Н. Герасимов тэмдэглэнэ. Манай уранзураашадай творчество орон дотороошье, тэрээнэй хилын саанашье улам ехэ удхашаналтай боложо байна. Уранһайханай музейнүүдтэ хүнүүдэй оролго жэлһээ жэлдэ ургана. Үнгэрэгшэ жэлэй туршада Третьяковско галлерейдэ 1.250 мянга гаран хүн, Эрмитажда миллионһоо үлүү хүн ороһон байна.

Саашань нүхэр Герасимов арадай уралалгые ба гоёолтын-уранаар хэлгын искусствые хүгжөөлгэдэ ехэ анхарал хандуулха шухала гэжэ хэлэбэ.

РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ **А. М. Пузановта** үгэ үгтэнэ. Арадай ажабайдалай материальна ба культурна хэмжээе түргэнөөр һайжаруулгада зорюулжа, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиие саашадань хүгжөөхэ, хүдөө ажахые эрид дэбжүүлхэ талаар партиин Центральна Комитедэй ба Советскэ правительствын һүүлэй үедэ абаһан хэмжээнүүд хадаа бүхы советскэ хүнүүдые ажалай шэнэ баатаршалгануудта зоригжуулна, тэдээнэй эдэбхиие бүри дээшэлүүлнэ гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Гүрэнэй бюджедэй проект хадаа ажахын-политическэ шэнэ зорилгонуудта бүрин гүйсэд харюусана. Мүнөө жэлдэ бюджедэй бүхы мүнгэ зөөриин арбанай юһэн хуби — 51.917 миллион түхэриг арадай ажахые хүгжөөлгэдэ ба социально-культурна хэмжээ-ябуулгануудта зорюулагдана. Нүхэр Пузанов Российска Федерациин арадай ажахын амжалтануудые тодорхойлһон жэшээнүүдые харуулна. Үнгэрэгшэ жэлдэ республиканска ба нютагай промышленность продукци гаргаха түсэбөө 102 процент, энэ жэлэй долоон һарын туршада —101 процент дүүргээ. Хүдөө ажахы саашадаа дэбжэлтын замаар хүгжэжэ байна. Табадахи табанжэлэй түрүүшын гурбан жэлэй туршада колхозуудта тарилгын талмай 6.796 мянган гектараар, тэрэ тоодо эдеэ хоолой эгээ үнэтэ культурые —шэниисэ тарилга 5.586 мянган гектараар үргэдхэгдөө.

Гэбэшье, хүдөө ажахынь задагайрһан байдалтай колхозууд ба районууд, илангаяа центральна областьнуудта болон Поволжьедо үсөөн бэшэ. Овощь ба хартаабха үйлэдбэрилгэ ехээр гээгдэнхэй. Лён тарилга удаанаар хүгжэнэ. Республикын ниитын малажал мяхан, һүн, үндэгэн ба бусад продуктнуудай талаар хүн зоной улам ургажа байгаа эрилтые хангана гүй. Малажал хүгжөөлгэдэхи гээгдэлые усадхахын тулада колхоз ба совхоз бүхэндэ тэжээлэй бата бэхи база байгуулха, малай байрануудай барилгые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэрэгтэй.

Нүхэр Пузанов хүнгэн, эдеэ хоолой, нютагай ба кооперативна промышленностиие саашадань хүгжөөлгэ тухай хэлэнэ. Мүнөө үедэ республиканска промышленность арадай хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгын дайнай урда тээхи хэмжээе хоёр дахинһаа үлүүгээр дабаһан байна. Үйлэдбэрилэгдэжэ байгаа зүйлнүүдэй ассортимент үргэдхэгдөө, тэдээнэй шанар зарим тэды һайжараа.

Гэбэшье, олон зүйлэй эд бараанай талаар хүн зоной эрилтэ хэлю хангагдана гүй. Промышленностьда үйлэдбэриин саашанхи ургалта хангаха ехэ арга боломжонууд бии, гэбэшье эдэ арга боломжонууд мүнөө дээрээ тон хангалтагүйгөөр ашаглагдана.

Оратор болбол арадай гэгээрэлэй, хүн зониие медицинскэ талаар хангалгын байдал тухай, гэр байрын ба культурно-ажаһуудалай барилгын асуудалнууд тушаа тоггон хэлэнэ. Барилгын эрилтэнүүдые ойрын хоёр жэлэй турша соо бүрин гүйсэд хангахын тулада барилгын материалнууд ба детальнуудай үйлэдбэрилгые хаа хаанагүй үргэдхэхэ шухала гэжэ тэрэ хэлэнэ.

Республикын Министрнүүдэй Совет болбол Верховно Соведэй депутадуудай хэлэһэн бүхы шүүмжэлхы ажаглалтанууд ба дурадхалнуудые хараада абажа, Российска Федерациин министерствонууд болон ведомствонүүдэй хүдэлмэриие һайжаруулха хэмжээнүүдые абаха байна гэжэ нүхэр Пузанов мэдүүлээ.

— Советскэ арад коммунизмын асари ехэ ордониие байгуулжа байна, — гэжэ нүхэр Пузанов үгынгөө түгэсхэлдэ хэлэбэ. — Манай хэрэг илагдашагүй, юуб гэхэдэ, тэрэ хадаа байлдаанууд дундуур хатуужаһан агуу ехэ Коммунистическэ партиин, тэрээнэй сэсэн мэргэн Центральна Комитедэй ба манай инаг түрэл Советскэ правительствын бата гар соо байна гэжэ советскэ хүнүүд мэдэнэ.

Энээгээр РСФСР-эй 1953 оной Гүрэнэй бюджет тухай элидхэл тушаа үгэ хэлэлгэ дүүрэбэ.

РСФСР-эй финансын Министр депутат **И. И. Фадеев** түгэсхэлэй үгэ хэлэбэ.

РСФСР-эй Верховно Совет 1953 оной Гүрэнэй бюджедые доходынгоо талаар 57.640.589 мянган түхэриг, гаргашануудайнгаа талаар 57.551.161 мянган түхэриг байхаар, доходуудайнь гаргашануудһаа 89.428 мянган түхэригөөр үлүү ехэ байхаар нэгэн һаналаар батална. РСФСР-эй 1953 оной Гүрэнэй бюджет тухай Хуули мүн нэгэн һаналаар баталагдана.

Верховно Совет хэлсэхэ асуудалайнгаа хоёрдохи зүйлдэ —хоёрдохи ба гурбадахи сессинүүдэй хоорондохи үедэ абтаһан РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые баталалгада ороно. РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь депутат **И. Н. Зимин** элидхэл хэбэ.

РСФСР-эй министерствонүүдые ба автономно республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдэй дэргэдэхи министерствонууд болон управленинүүдые шэнэдхэлгэ тухай; Б. Н. Черноусовые РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын уялгаһаа сүлөөлхэ тухай; РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшээр А. М. Пузановые баталха тухай; РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонорой уялгануудһаа М. М. Бессонов, Т. М. Зуева, А. М. Прокофьев, Д. П. Профенрансов гэгшэдые сүлөөлхэ тухай; РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонороор В. А. Маслов, Д. И. Алехин, В. И. Иванов гэгшэдые томилхо тухай; РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшоор, РСФСР-эй Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй Министрээр П. П. Лобановые томилхо тухай Указуудые Верховно Совет нэгэн һаналаар батална.

Худалдаа наймаанай Министрээр И. А. Лукашевые, культурын Министрээр Т. М. Зуевае, барилгын материалнуудай промышленностиин Министрээр А. С. Болдыревые, ой модоной ба саарһанай промышленностиин Министрээр С. П. Никифоровые, элүүрые хамгаалгын Министрээр В. С. Степановые, юстициин Министрээр А. Т. Рубичевые, харгы замай ба транспортна ажахын Министрээр Б. К. Чубаровые, гэр байрын-гражданска барилгын Министрээр Д. П. Профенрансовые, нютагай ба түлишын промышленностиин Министрээр М. Е. Чесноковые, социальна тэдхэмжын Министрээр Н. А. Муравьевае томилхо тухай РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указууд мүн лэ нэгэн һаналаар баталагдана.

РСФСР-эй Верховно Сүүдэй гэшүүнээр А. Г. Силачевые һунгаха тухай тогтоол баталагдана.

Саашань Верховно Совет болбол Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XIX съездээр баталагдаһан, партиин шэнэ нэрэтэй дашарамдуулан ба СССР-эй Конституциин 126 статьятай зохилдуулан РСФСР-эй Конституциин 130 статьяда хубилалта оруулха тухай депутат И. Н. Зиминэй дурадхалые нэгэн һаналаар батална.

Түрүүлэгшэ болбол РСФСР-эй Верховно Соведэй гурбадахи сессиие хаагдаһанда соносхоно.

(ТАСС).

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ЗАСЕДАНИ

РСФСР-эй Верховно Соведэй Бюджетнэ комиссиин Түрүүлэгшэ депутат С. П. Афанасьевай нэмэлтэ элидхэл

Нүхэд депутадууд! Российска Федерациин арадууд агууехэ Советскэ Союзай бухы арадуудтай хамта манай партиин Центральна Комитедэй сэсэн мэргэн хүтэлбэри доро коммунизм байгуулалгын замаар бата найдамтай ябажа байна.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XIX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлжэ, СССР-ые хүгжөөлгын табадахи табанжэлэй түсэб тушаа съездын директивэнүүдые хэлбэришэгүйгөөр дүүргэжэ байхадаа, манай орон ажахын ба культурна байгуулалтада шэнэ шэнэ амжалтануудые туйлаһан, арад зоной материальна ажана байдал саашадань дээшэлүүлгэ хангаһан байна.

РСФСР-эй Верховно Соведэй энэ сессиин харалгада табигдаһан манай Республикын 1951 оной ба 1952 оной Гүрэнэй бюджедэй дүүргэлтын дүнгүүд болон 1953 оной бюджедтэ эдэ амжалтанууд эли тодоор харуулагдаһан байна.

Бюджетнэ комисси 1951 ба 1952 онуудай бюджедэй дүүргэлтэ тухай тоосоон тушаа өөрынгөө ажаглалта хэхэгүй байһан дээрэһээ, РСФСР-эй 1951 оной Гүрэнэй бюджедэй дүүргэлтэ тухай тоосоое доходуудай талаар 55821 миллион түхэригэй, гаргашануудай талаар 54830,4 миллион түхэригэй сумматайгаар, 1952 оной бюджедэй дүүргэлтэ тухай тоосоое доходуудай талаар 54769 миллион түхэригэй ба гаргашануудай талаар 54259,8 миллион түхэригэй сумматайгаар хубилгангүй баталха гэһэн дурадхал оруулна.

РСФСР-эй 1953 оной Гүрэнэй бюджет гаргашануудайнгаа талаар 1952 оной дүүргэлтэтэй жэшээлбэл 3292,4 миллион түхэригөөр дээшэлнэ. Бюджедэй саашанхи ургалта болбол манай республикын үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй хүгжэлтын үндэр темпнүүд тухай, социалистическэ ажахын таһалгаряагүй хүсэтэ ехэ хүгжэлтэ тухай, арад зоной энхэ һайхан байдал тушаа, советскэ хүнүүдэй ажабайдалые саашадань һайжаруулха тушаа Коммунистическэ парти ба Советскэ правительствын саг үргэлжын анхарал оролдолго гаргадаг тухай гэршэлнэ.

ССР Союзай Верховно Соведэй табадахи сессиин шиидхэбэринүүдые, манай ороной арад зоной ажабайдалай материальна болон культурна хэмжээе үлэмжэ түргэнөөр дээшэлүүлхэ ябадал хангаха тухай Парти ба Правительствын хараалһан хэмжээ-ябуулгануудые Советскэ Союзай арадууд айхабтар ехэ баяртайгаар угтаһан байна.

Ажалшадай ажана байдалые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ арад зоной гэр байрын условинуудые саашадань һайжаруулга тон шухала удхашанартай юм. 1953 ондо манай республикын бюджет соо гэр байра барилгые финансировалгада һомололтонууд ехээр дээшэлхэ, нютагай Соведүүдэй гэр байрын фондые капитальнаар заһабарилгада гаргашанууд баһал ехээр дээшэлхэ юм.

Социально-культурна хэмжээ-ябуулгануудые финансировалгада 40990,3 миллион түхэриг һомологдоно, энэнь үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо 2495,4 миллион түхэригөөр ехэ байна, тэрэ тоодо бүгэдэнийтын һуралсалай һургуулинуудта һомологдохо мүнгэн 404,7 миллион түхэригөөр дээшэлүүлэгдэнэ. Энэнь һургуулинуудай тооое саашадань олошоруулха, 1953 ондо ахалагша классуудай һурагшадай тооое олошоруулха, һургуулинуудай материально-техническэ түхеэрэлгэнүүдые һайжаруулха ябадал хангаха байна.

Элүүрые хамгаалгада һомологдохо мүнгэн урда жэлэйхитэй сасуулбал 1192,9 миллион түхэригөөр гү, али 10 процентээр дээшэлүүлэгдэнэ. Эмнэлгын эмхи зургаануудта мүнгэ һомололгын ехэхэн ургалта хадаа ажалшадай элүүр энхые хамгаалга тухай Советскэ гүрэнэй анхарал оролдолго харуулна.

Мүнөө жэлэй бюджедэй онсо шэнжэнь хадаа социалистическэ предприятинууд болон организацинуудһаа орохо мүнгэнэй ехээр дээшэлһэн ба арад зонһоо орохо мүнгэн зөөриин нилээд хороогдоһон ябадал мүн байха юм. Предприятинууд болон ажахын организацинуудай олзонуудһаа үгтэхэ түлэбэринүүд ба эрьесэһээ абтаха налог 1953 ондо 9889,3 миллион түхэригөөр дээшэлнэ, тэрэ зуура гүрэнэй налог болон һайн дурынай түлэбэриин ёһоор арад зонһоо орохо мүнгэнэй нийтэ суммань 6222 миллион түхэригөөр доошолно.

Бюджедтэ арад зоной түлэбэринүүдые доошолуулга хадаа хүдөө ажахын налогые мүнөө жэлдэ 41,6 процентээр доошолуулха тухай СССР-эй Правительствын тогтоол ба гүрэнэй урьһаламжа захилгын суммые хоёр дахинһаа дээшэ хорооһон дээрэһээ болоһон байха юм.

Хүдөө ажахын налогые бага болгохо, колхозниигуудта энэ налог айлалгын системые хубилгаха гэжэ хууляар хараалагдаһан зүйлнүүд, мүн тэрэшэлэн хүдөө ажахые үлэмжэ түргэнөөр саашадань хүгжөөлгэ хангахын талаар Парти ба Правительствын хараалһан хэмжээ-ябуулганууд болбол хүдөө ажахын гээгдэнги һалбаринуудые хүгжөөлгэдэ колхозууд болон колхозниигуудые үлэмжэ ехэ экономическа урма абьяастай болгохо тээшэ, колхозниигуудай нийтын ба хубиин интересүүдые хоорондонь зүбөөр тааруулха тээшэ, колхозно таряашадай материальна ажана байдал дээшэлүүлхэ тээшэ зориюулагдана.

РСФСР-эй 1953 оной Гүрэнэй бюджет хараад байхадаа, түс бюджет арадай ажахын түсэбтэй дүүрэн тааруугаар зохёогдоһон ба манай Федерациин арадуудай интересүүдые харуулһан байна гэжэ Бюджетнэ комисси тоолоно.

Бюджетнэ комисси болбол РСФСР-эй 1953 оной Гүрэнэй бюджедые РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтооһон суммаарнь иимэ хубилалтануудтайгаар баталха гэһэн дурадхал оруулна гэбэл:

1953 оной Гүрэнэй бюджедтэ орохо доходуудые 88,4 миллион түхэригөөр, тэрээнэй тоодо олзонуудһаа абтаха оруулалтануудаар 32 миллион түхэриг, аренднэ доходуудаар 22 миллион түхэриг, барилгануудай налогууд болон газарай рентээр 16 миллион түхэриг, гүрэнэй пошлиноор 15 миллион түхэриг ба бусад доходуудаар 3,4 миллион түхэригөөр дээшэлүүлхэ.

Эдэ дурадхалнууд бюджедэй 1953 оной түрүүшын хахад жэлэй дүүргэлтын дүнгүүдые анхаралдаа абаһан ба зарим нэгэн тоосоонуудые наринаар тодорхойлһоной үндэһэ баримтаар оруулагдана.

Доходуудые дээшэлүүлгэһээ ба гаргашануудые нэгэ бага хаһалгаһаа ороһон энэ нэмэлтэ хамта 89,4 миллион түхэригэй ресурснуудые бюджедэй доходуудынь гаргашануудһаа үлүү дээшээ байлгада зориюулха гэжэ Бюджетнэ комисси дурадхана.

Нүхэд депутадууд! Промышленностиин бухы хүдэлмэрилэгшэдэй нэн түрүүшын уялга болбол предприяти бүхэн дээрэ үйлэдбэриингөө түсэбые тэдэндэ даалгагдаһан номенклатураар наринаар дүүргэхэ, эрхим шанартай продукци гаргаха ба тэрээнэй өөрын үные саг үргэлжэ химдаруулха хэрэг болоно.

Манай фабриканууд болон заводуудай нэлэнхы олонхинь 1952 ондо үйлэдбэриингөө программые амжалтатайгаар дүүргэһэн, олзо нөөсэлгын түсэбүүд ба продукциин өөрын үные химдаруулха даалгабаринуудые дүүргэһэн ба үлүүлэн дүүргэһэн байха юм. Тиибэшье, үйлэдбэриингөө түсэбүүд болон өөрын үнэ сэнгые химдаруулгын даалгабаринуудые дүүргэдэггүй предприятинууд, тэрээнһээ байтагай промышленностиин бухэли һалбаринууд үшөөл бии юм. РСФСР-эй Верховно Соведэй үнгэрэгшэ сесси дээрэ РСФСР-эй Ой модоной ба саарһанай промышленностиин министерствын хүдэлмэри ехэхэн шүүмжэлэлдэ оруулагдаһан байгаа, тиибэшье промышленностиин энэ һалбариин хүдэлмэридэ тиимэ гэхэ һайжаралта мүнөө дээрээ үшөөл харагданагүй. Үнгэрэгшэ жэлдэ ой модоной промышленность үйлэдбэриингөө программые дүүргэбэгүй. Модо шэрэжэ гаргалгын жэлэй түсэб миил 80,7 процент дүүргэгдэһэн байгаа. Мүн 1953 оной түрүүшын хахадташье барилгын модо шэрэн гаргалгын түсэб баһал дүүргэгдэбэгүй.

Модо бэлэдхэлэй олон тоото организацинуудай муу хүдэлмэриин шалтагаан хадаа тэдэндэ байгаа баян техникые муугаар ашагладаг, үйлэдбэриин новаторнуудай үүсхэлнүүд болон түрүү предприятинуудай дүй дүршэлые ой модоной промышленностьда үшөөл һулаар дэлгэрүүлдэг ябадал мүн болоно. Предприятинууд дээрээ саг үргэлжын хүдэлмэрицэдые бэхилэн абаха, модо бэлэдхэл дээрэ ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ талаар гүйсэд хэмжээнүүд абтанагүй.

Модо бэлэдхэлэй организацинуудай олон тоото хүтэлбэрилэгшэд өөһэдынгөө предприятинууд дээрэ ажахын тоосоо нэбтэрүүлгэдэ ёһото анхарал хандуулдаггүй, бэлэдхэжэ байгаа модоной́нгоо өөрын үные химдаруулга туйладаггүй байна. Тиимэ дээрэһээ РСФСР-эй Ой модоной ба саарһанай промышленностиин министерствын республиканска мэдэлэй предприятинууд болон организацинууд 1952 ондо продукциингаа өөрын үные 143 миллион түхэригөөр үлүү дээшэлүүлжэ, түсэбөөр хараалагдаһан олзын орондо 93 миллион түхэригэй гарзада орожо жэлээ дүүргэһэн байна.

РСФСР-эй Ой модоной ба саарһанай промышленностиин министерство болбол арадай ажахын урган байгаа эрилтэнүүдһээ ой модоной промышленностиин гээгдэлые усадхаха тухай партиин XIX съездын директивэнүүдые ойрын сагта дүүргэхэ ябадал хангаха зэргэтэй.

Нютагай промышленностиин предприятинууд тогтоогдомол ассортиментээр түсэбөө дүүргэжэ шадабагүй. Тэдэнэр 1952 ондо амһартануудые, столовын хутаганууд, оёдолой зүйлнүүдые, һургуулиин тетрадьнуудые болон арад зондо хэрэгтэй бусад олон товарнуудые гаргаха даалгабаряа дүүргэбэгүй.

Тиибэшье, хэрэг байдал хадаа эд товарнуудай гансахан тоо дээрэһээ болодоггүй юм. Нийтын хэрэглэмжын эд бараануудай шанарые дээшэлүүлгэ болбол дутуугүй шухала зорилго мүн. Хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин министерствын ба Нютагай ба түлишын промышленностиин министерствын олон тоото предприятинууд газаадахи үнгэ түхэлөөрөө, һайнаар хэлгээрээ советскэ хүнүүдэй эрилтэнүүдые хангадаггүй товарнуудые гаргаһанайнгаа түлөө эд хэрэглэгшэдэй зүгһөө үсөөн бэшэ зүб зэмэлэлтэнүүдые абадаг байна. 1952 ондо эдэ предприятинууд муу шанартай товарнуудые гаргаһан дээрэһээ олон миллион түхэригэй гарзада ороһон юм.

Министерствонүүд болон предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй зорилго хадаа гүрэнэй тогтооһон даалгабаринуудые хэлбэришэгүйгөөр дүүргэхэ, бүтээн гаргажа байгаа эд бараануудайнгаа шанарые дээшэлүүлхэ хэрэг болоно.

Манай орон дотор трамвайна болон троллейбуснэ транспортые үргэдхэхэ, электростанцинууд, водопроводууд болон бусад коммунальна предприятинуудые бариха хүдэлмэринүүд үргэн хэмжээтэйгээр эрхилэгдэжэ байдаг. Тиибэшье тэдэнэй нормальна хүдэлмэри тухай, коммунальна хангалтын талаар арад зоной эрилтэ хэрэгсэлнүүдые хангаха тухай ёһотой анхарал зарим газарта хандуулагданагүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Рязанска троллейбуснэ транспортын управлениин хүүргэеэ заһахын тула хэмжээ абаагүй дээрэһээнь, троллейбуснэ гол лининүүдэй нэгэн — Рязань — Дягилево хоорондын лини 1952 оной хоёрдохи ба гурбадахи кварталнууд соо хүдэлмэрилөөгүй, Рязань городой олон тоото хүн зон удаан саг соо городской транспортаар ябаха аргагүй болоһон байгаа. 1952 ондо Псковско электростанциин 4 мянган киловадай нэмэлтэ хүсэн ехээр оройтожо ашаглалгада оруулагдаһан байгаа. Энээн дээрэһээ түс электростанци үнгэрэгшэ жэлдэ электроэнерги реализацилха түсэбөө 59,2 процент, нөөсэлэлгынгөө түсэб — оройдоо миин 22,3 процент дүүргэһэн байха юм.

1953 ондо капитальна вложениин хэмжээн үнгэрэгшэ жэлэйхитэй сасуулбал 1.774 миллион түхэригөөр дээшэлүүлэгдэнэ. Социалистическэ экономикые хүгжөөхын түлөө барилгын шанарые дээшэлүүлхэ ба үнэ сэнгыень химдаруулха тухай, барилгын хүдэлмэринүүдэй түсэбүүдые хэлбэришэгүйгөөр дээшэлүүлхэ тухай үдэр бүриин оролдолго гаргаха гэһэн эрилтэнүүд ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй урда табигдана. Теэд барилгын олон тоото организацинууд эдэ зорилгонуудаа дүүргэжэ шададаггүй байна.

Жэшээнь, Гражданска гэр байра барилгын министерствын «Великолукстрой» трест түсэбтэ даалгабаряа хангалтагүйгөөр дүүргэнэ. Барилгын хүдэлмэриин түсэбые энэ организаци 1952 ондо 82,5 процентээр дүүргэһэн, 11 объектнүүдэй орондо миин 3 объект ашаглалгада оруулһан байха юм. Олон янзын хүндэ хүдэлмэринүүд гараар хэгдэжэ байхадань, ехэ бүтээсэтэй машинанууд миин хэбтэдэг байна. Хүдэлмэриин хүсэнүүдые буруугаар ашаглаһан, материалнуудые һалгай һаланаар гаргашалһан ба нэмэлтэ гаргашанууд хэтэрхы ехэ байһан дээрэһээнь барилгынь хүдэлмэринүүдэй үнэ сэн түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо 17,3 процентээр үлүү дээшээ байһан юм, иигэжэ энэ трест олзо олохынгоо орондо 1921 мянган түхэригэй гарзада унаһан байна.

Арьбалалтын ёһо гуримые сахидаггүй, барилгые тон үнэтэй болгодог иимэ жэшээнүүдые Гражданска гэр байра барилгын министерствын олон тоото бусад организацинуудта хаража болохо байдагынь халагтай.

Дайнай һүүлэй жэлнүүд соо Российска Федерациин бухы городууд, хүдэлмэришэдэй посёлогууд болон тосхонуудта гэр байрын барилга үргэнөөр эрхилэгдэжэ байна. Хэдэн миллион шэнэ гэрнүүд баригдаһан, Челябинск, Новосибирск, Омск, Куйбышев ба республикын бусад олон городуудта байрын талмай дайнай урдахи үетэй жэшэбэл нилээд үлүү дээшээ болоһон байха юм. Советскэ Союзай столица Москва танигдашагүй ондоо болонхой, эндэ һүүлэй хоёр жэл соо миллион хахадһаа дээшэ квадратна метр байрын талмай баригдаа. Мүн 1952 ондо Архангельска ба Челябинска облгүйсэдкомууд, Чувашска автономно республикын Министрнүүдэй Совет гэр байра барилгынгаа түсэб амжалтатайгаар дүүргэбэ.

Тиибэшье, зарим газарта барилганууд ёһотой темптэйгээр ябуулагданагүй гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Жэшээнь, 1951 ондо Ростовско облгүйсэдком түс областиин нютагай Соведүүдэй талаар гэр байрын барилгын түсэбые 78,5 процент дүүргэһэн байна. Мүн 1952 ондошье барилгын түсэб тон хангалтагүйгөөр дүүргэгдэһэн, мүнөөшье жэлдэ барилганууд эндэ тон һулаар ябуулагдана. Тэрэшэлэн Тульска ба Ульяновска облгүйсэдкомууд гэр байрын барилгануудые хангалтагүйгөөр бэелүүлнэ.

1953 оной Гүрэнэй бюджет соо олон тоото шэнэ һургуулинуудай, хүүгэдэй садуудай, яслинуудай, больницануудай болон бусад культурно-ажаһуудалай эмхи зургаануудай барилгада һомололтонууд дээшэлүүлэгдэхээр хараалагдаһан байна. Эдэ зорилгодо гаргагдаһан мүнгэ зөөринүүд олон тоото ушарнуудта дүүрэнээр ашаглагданагүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. 1952 ондо Гражданска гэр байра барилгын министерствын барилгын организаци 463 оронтой 5 больница ба нарайлалгын гэр бариха түсэбөө дүүргээгүй, һургуулиин 20 гэрнүүдые, инвалидуудай 14 гэрнүүдые, хүүгэдэй 4 сад ба хүүгэдэй 2 гэрнүүдые ашаглалгада оруулаагүй байба.

Министерство болон нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомууд гэр байрын ба культурно-ажаһуудалай барилгын түсэбүүдые дүүргэлгэдэ анхаралаа ехээр хандуулха ёһотой.

Правительствоор бэелүүлэгдэжэ байгаа социалистическэ үйлэдбэриин таһалгаряагүй хүгжэлтэ, арадай хэрэглэмжын эд бараануудай үнэ сэнгые саг үргэлжэ химдаруулга, арад зоной эд бараа худалдажа абаха шадабариин ургалта советскэ худалдаа наймаанай хүгжэлтэдэ онсо һайн условинуудые бии болгоһон байна. Теэд эдэ условинуудые зарим худалдаа наймаанай организацинууд дүүрэнээр хэрэглэжэ шаданагүй. Тэдэнэр арад зоной эрилтэнүүдые үшөө һайнаар анхаралдаа абажа шададаггүй, товарнуудые асаралгын талаар алдуунуудые гаргадаг байха юм.

Молотовско областиин магазинууд соо гүйсэтэй хэмжүүрэй эрэшүүлэй ба эхэнэрэй гуталнууд үни удаан саг соо үгы байба, тиибэшье энэ үедэ эгээн томо хэмжүүрэй гуталнууд тон олоор асарагдаһан байгаа.

Арад зоной эрилтэнүүдые анхаралдаа абангүй эд товарнуудые асардаг дээрэһээ олон тоото нютагуудай наймаанай газарнуудта промышленна эд бараануудай хэрэггүй запас бии болошоо. Мүн тэрэ үедэнь манай орон дотор элбэг дэлбэг болсһон товарнууд хүдөөгэй, тэрээнһээ байтагай районно магазинуудта байдаггүй ушарнууд үсөөн бэшэ.

РСФСР-эй Худалдаа наймаанай министерствын худалдаа наймаанай олон тоото организацинуудта арьбалалтын ёһо гурим сахигдадаггүй, һалгай һалан ябадал гарадаг байха юм. Нормоһоо үлүү естественнэ хоролтонууд болон эд товарнуудые буруу муугаар хадагалжа байһан дээрэһээ РСФСР-эй Худалдаа наймаанай министерствын худалдаа наймаанай организацинуудта 1952 ондо 40,2 миллион түхэригэй гарза тохёолдоһон байна.

Салингые хэмһээнь дээшэлүүлһэн, штадһаа гадуур хүдэлмэрилэгшэдые барижа байһан ба финансова журамые эбдэһэн бусад ябадалнууд дээрэһээ Челябинска областиин нютагай худалдаа наймаанай газарнууд 1952 ондо эрьесын гаргашануудай талаар 5,2 миллион түхэриг үлүү гаргашалһан байгаа, мүн иимэ гаргашанууд Челябинска областьдо 2,7 миллион түхэриг, Краснодарска хизаарта 2,3 миллион түхэриг болоһон байна.

1953 оной Гүрэнэй бюджедые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй зүгһөө һалгай һалан ба мунай ябадалнуудта һанаа амараар хандалгые эсэслэн усадхаха шухала.

Тиибэшье ажахын үшөөл олон хүтэлбэрилэгшэд үйлэдбэриингөө экономикые багаар һонирходог, арьбалалгын ёһо гуримда, продукциингаа өөрын үные химдаруулгада ёһотой анхаралаа хандуулдаггүйнь халагтай. Жэшээнь, РСФСР-эй Хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин министерствын һэеы даралгын промышленностиин зарим предприятинууд 1952 ондо 123 тонно хониной нооһо үлүү ехээр гаргашалһан, мүн хлопчатобумажна промышленностиин предприятинууд 150 тонно хлопок-волокно үлүү ехээр гаргашалһан байгаа. Арһанай промышленностиин предприятинуудта хром арһанай товарнуудые үйлэдбэрилгын үедэ 216 мянган квадратна дециметр арһан үлүү ехээр гаргашалагдаба. Хэрбээ эдэ предприятинуудай түүхэй эд гаргашалгын талаар тогтоогдомол нормонуудаа сахидаг байгаа һаань, манай ороной арад зон үсөөн бэшэ нэмэлтэ хубсаһа хунар ба гутал абаха байгаа.

Үйлэдбэрилгээ эмхидхэлгын талаар ехэхэн дутуу дунданuудтай байдаг, салингай фонднуудые үлүү ехээр гаргашалдаг ба үйлэдбэридэ туһагүй гаргашануудые хэдэг дээрэһээ республиканска мэдэлэй эдеэ хоолой промышленностиин предприятинууд 1952 ондо нөөсэлэлгынгөө түсэбые 9,4 процентээр, олзоһоо бюджедтэ оруулха түлэбэринүүдэйнгээ түсэбые 75,5 миллион түхэригөөр дутуу дүүргэһэн байгаа. Олон тоото предприятинууд дээрэ продукциин голодһо гаргагдадаг дээрэһээ үшөөл ехэ гарза хохидолнууд тохёолдоно. 1952 ондо республиканска мэдэлэй нютагай промышленностиин предприятинууд дээрэ 12,3 миллион түхэригэй гарза болоһон байна. Ганса барилгын материалнуудай промышленность 5,4 миллион хэһэг голодһо хирпиисэ үйлэдбэрилһэн юм.

Һүүлэй жэлнүүдтэ гүрэнэй аппарадые бага болгохо ба химдаруулха талаар хэмжээ-ябуулганууд бэелүүлэгдэһэн байгаа. Тиигэбэшье зарим организацинууд административно-ажахын зорилгодо үшөөл хэтэрхы ехэ мүнгэ гаргашалдаг ба бардам мунай байһаар. 1952 ондо штадһаа гадуур хүдэлмэрилэгшэдые барижа байлгалгада ба хэмһээ дээшэлүүлэгдэһэн салин хүлһэ түлэлгэдэ 1,6 миллион түхэриг гаргашалагдаба. Нютагай промышленностиин 27 предприятинуудые шалгаад үзэхэдэ, цеховэ персоналай хүдэлмэрилэгшэд гэжэ нэрэтэйгээр штадһаа гадуур управленческэ аппарадта 135 хүдэлмэрилэгшэд байлгагдажа байһан ба тэдэнэртэ 378 мянган түхэриг салин түлэгдэһэн байгаа. Хүнгэн промышленностиин предприятинууд 1952 ондо командировкын гаргашануудые 5 процентээр доошолуулха уялгатай байһан аад, үнэн хэрэг дээрээ эдэ гаргашанууд 10,1 процентээр дээшэлүүлэгдэһэн байба.

Манай предприятинуудай үйлэдбэриин-финансова түсэб хадаа продукциин өөрын үные химдаруулха ба олзые дээшэлүүлхын түлөө үйлэдбэриин бухы резервнүүдые дүүрэнээр ашаглалгада хүдэлмэришэд болон албахаагшадые элсүүлхэ гэһэн зорилготой юм. Теэд олохон ушарнуудта түсэб табилгынгаа үедэ предприятинууд дээрэхи ажалай бүтээсые дээшэлүүлгын, материалнуудые арьбалалгын, машина түхеэрэлгэнүүдые эрхим һайнаар ашаглалгын резервнүүд тоодо абтадаггүй, продукциин өөрын үнэ сэнгые хэмһээ ехээр дээшэлүүлдэг ябадалнууд гарадаг байһан юм.

Жэшээнь, һүнэй промышленностиин главна управлени 1952 оной́нгоо түсэб соо нэгэ тонно пастеризованна һүнэй өөрын үные 1951 оной бодото үнэдэ орходоо 10,3 процент дээгүүр хараалһан байба. Энээн дээрэһээ түс главкын предприятинууд дээрэ 2856 мянган түхэригэй «арьбалалта» гарашаһан байба. Нютагай промышленностиин Главхимпромой Нижне-Мальцевска болон бусад заводуудта 1952 оной түсэбэй калькуляцинууд соо түүхэй эдэй сэнгүүд ба тэрээнэй гаргашалгын нормонууд үлүү дээгүүр табигдаһан байба, энээн дээрэһээ тэдэ предприятинуудай гаргадаг эд бараануудай түсэбтэ өөрынь үнэ 717 мянган түхэригөөр үлүү дээшээ байжа байба.

СССР-ые хүгжөөхэ табадахи табанжэлэй түсэб тушаа партиин XIX съездын директивэнүүд болбол экономикын асуудалнуудта анхаралаа ехээр хандуулха, ажахы соохи далда резервнүүдые бэдэржэ олохо ба ашаглаха, элдэб янзын үлүү гаргашануудые усадхахын түлөө хэмжээнүүдые абаха ёһотой гэжэ ажахын бухы хүтэлбэрилэгшэдые уялгалһан байна.

Предприятинуудай финансово-ажахын ажал-ябуулгые хиналгын, предприятинуудай резервнүүдые элирүүлгын шухала зэбсэг болон бухгалтерска тоосоонууд болбол балансуудые шэнжэлэлгэ мүн байха юм.

Ажахын тоосоото бухы организацинуудай квартальна ба жэлэй тоосоонуудые хаража үзэхэ, тэрээнэй үндэһэ һуури дээрэ предприяти бүхэнүүдэй олзые дээшэлүүлхэ, материальна болон мүнгэ зөөринүүдые гаргашалгада арьбалалгын ёһо гурим сахиха хэмжээ-ябуулгануудые эрхилхэ ёһотой гэжэ министерствонууд болон главна управленинуудые Правительство уялгалһан байха юм.

Тиигэбэшье, зарим министерствонууд ба главна управленинууд энэ хүдэлмэридэ анхаралаа гүйсэд хандуулнагүй. Жэшээнь, харгын главна управлени 1952 он соо өөрынгөө предприятинууд ба организацинуудай балансуудые нэгэшье кварталда хаража үзөөгүй байна. Коммунальна ажахын министерство 1952 оной 9 һара соо өөрынгөө мэдэлэй нэлэнхы олонхи организацинуудай бухгалтерска тоосоонуудые зүбшэн хэлэсэгүй байба. РСФСР-эй Ой модоной ба саарһанай промышленностиин министерство хамаг бухы квартальна балансуудые хаража үзөөгүй байхаһаа гадна, трестнүүд, главкнууд болон леспромхозуудайгаа хахадайнь жэлэй тоосоонууд болон балансуудые баталаагүй байна.

Мүн ведомствын доторой хиналтын зүгһөө предприятинууд болон эмхи зургаануудай финансово-ажахын ажал-ябуулганууд үшөөл гүйсэд шалгагдадаггүй байһаар. Ажахын олон тоото органууд хэдэн жэлэй турша соо ревизидэ оруулагданагүй. Мүн олон тоото министерствонүүдэй ревизиин шанар хангалтагүй байһаар.

Гүрэнэй журам эбдэхэ ябадал зайсуулхын түлөө, арьбалалгын ёһо гурим сахилгын түлөө тэмсэхэ талаар, мүн гүрэнэй түсэбүүдые дүүргэхэ ябадалые хинаха талаар Финансын министерство ба тэрээнэй нютагай органуудай урда ехэ ба харюусалгатай зорилгонууд табигданхай.

РСФСР-эй Финансын министерство үнгэрэгшэ жэлдэ предприятинууд, организацинууд ба эмхи зургаануудай финансова ажал-ябуулгануудые хинаха ябадалаа шангадхаһан байгаа. Тиибэшье, финансова органуудай хүдэлмэридэ үшөөл ехэхэн дутуунууд бии байһаар гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Финансын министерство болбол өөрынгөө ажал-ябуулгые шалгалтаһаа хэлэеэр, үни хэдэһэн гарзануудые болон үлүү гаргашануудые регистрацилһан актнуудые бэшэлгээр хизаарлаха зэргэтэй бэшэ. Гүрэнэй мүнгэ зөөридэ һалгай һаланаар хандаһан баримтануудые элиршэлхэһээ гадна, эдэ гарзануудые уридшалан һэргылхэ, гамнаалга арьбалалтын ба предприятинуудай, ажахын һалбаринуудай олзые дээшэлүүлгын шэнэ шэнэ арга боломжо элирүүлхэ шухала.

Нүхэд депутадууд! Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствоя тойрон ниттаар жагсаһан Советскэ Союзай ажалшад манай Социалистическэ Эхэ ороной хүсэ шадалые саашадаа шангадхаха, манай ороной ажалшадай саг үргэлжэ урган байгаа материальна болон культурна эрилтэнүүдые үлэмжэ ехээр хангаха, социалистическэ гүрэнэйнгөө обороной хүсэ шадалые шангадхаха ба бүгэдэнийтын эб найрамдал бэхижүүлхэ ябадалда зориюулагдаһан партиин XIX съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэхын түлөө айхабтар ехэ дэбжэлтэтэйгээр тэмсэжэ байна.

Эдэ асари ехэ зорилгонуудаар зэригжүүлэгдэһэн Советскэ Союзай арадууд СССР-ые хүгжөөлгын табадахи табанжэлэй түсэбые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ гэжэ дүүрэнээр иншэдэхэй. Советскэ общественна урагшаа дабшалтые зогсоожо шадаха тиимэ хүсэн дэлхэй дээрэ байдаггүй!

1953 оной Гүрэнэй бюджедые амжалтатайгаар дүүргэхэдээ Российска Федерациин арадууд социализмһаа коммунизмда шата дамжан оролгын зорилгонуудые бэелүүлгэдэ шэнэ ехэ оруулалта хэхэ байна.

Ленинизмын туг доро, Коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро советскэ арад ажахын ба культурна байгуулалтада, социалистическэ гүрэнэйнгөө хүсэ шадалые саашадань бэхижүүлгэдэ шэнэ амжалтануудые туйлаха байна (Альгаташалга болобо).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Ниитэ-политическэ хүдэлмэри хүтэлбэрилгые һайжаруулха

Улан-Удэ городой Пригородно районой партийна активай суглаан болохон боложо, район дотор ниитэ-политическэ хүдэлмэриин ямараар ябуулагдажа байһан тухай ба тэрэниие һайжаруулха хэмжээнүүд тухай асуудал зүбшэн хэлсээ.

Районой ажалшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри эмхидхэлгэдэ горьтой дутуунуудай бии байһые элидхэлшэ ба үгэ хэлэгшэд элирүүлһэн байна. Мяханай комбинадай, сэмбын фабрикын, «Кооператор комсомолец» гэжэ артелиин, ан үсхэбэрилгын совхозой болон бусад зарим партийна организацинуудай агитколлективүүдэй олонхи агитаторнууд политическэ хүдэлмэри ябуулдаггүй байна. Жэшээлхэдэ, мяханай комбинатай партийна организациин 46 агитаторнуудай миил 5-ниинь мүнөө үедэ хүдэлмэришэдэй дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулна. Районой предприятинууд ба эмхи зургаануудта лекционно пропаганда, харуулан ойлгуулха агитаци, культурно-гэгээрэлэй болон физкультурно-спортивна хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана.

— Ниитэ-политическэ хүдэлмэри манайда муугаар ябуулагданаб гэхэдэ, — гэжэ сэмбын фабрикын партийна эхин организациин агитатор нүхэр Усанова хэлэбэ, — партийна эхин организацинуудай агитколлективүүдые партиин райком һулаар хүтэлбэрилнэ, агитаторнуудай хүдэлмэридэ бодото туһаламжа үзүүлнэгүй. Агитаторнуудай хүдэлмэриингөө дүй дүршэлые халан абалсахын, парти ба правительствын шиидхэбэринүүдые арад зондо тайлбарилха формо ба метод тухай тэдээндэ хэлэжэ үгэхын тулада семинарнууд болон зүблөөнүүдые үсөөн үнгэргэнэ. Манай сэмбын фабрикын партийна комитет, тэрэнэй секретарь нүхэр Федоренко ниитэ-политическэ хүдэлмэриие нүхэр Ковалевто даалгаад, харин өөрөө агитколлективэй хүдэлмэриие хүтэлбэрилхээ болишоо. Һүүлэй 3 һарын туршада агитаторнуудай семинар оройдоо 2 дахин үнгэргэгдөө. Теэд эдэ семинарнуудта агитаторнуудай хахадаа үсөөниинь байлсаа. Тиимэһээ манай фабрикын партийна эхин организациин агитаторнууд коллективэйнгээ дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхаяа болишонхой.

Олонхи парторганизацинуудай агитаторнууд даалгагдаһан участогуудтаа агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхын тула гаранагүй. Теэд партиин райком, тэрэнэй пропаганда ба агитациин таһаг (даагшань нүхэр Ванин) эдэ бүгэдые мэдэжэ байгаад, ямаршье хэмжээ абадаггүй гэжэ мяха-консервын комбинадай завкомой түрүүлэгшэ нүхэр Воробьев шүүмжэлбэ.

— Район дотор СССР-эй Верховно Соведэй V сессиин материалнууд һулаар тайлбарилагдана, — гэжэ нүхэр Бутуханов хэлэбэ, — районой партийна, советскэ ба ажахын хүдэлмэрилхы хүдэлмэрилэгшэд арад зоной дунда политическэ лекци болон элидхэлнүүдые хэхэ талаар һайн жэшээ харуулнагүй. Партиин райкомой секретарьнууд нүхэд Воронцова, Манжиханов, Шведкова, мүн таһагуудые даагшанар предприятинуудай ба эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдэй дунда политическэ лекци болон элидхэлнүүдые үсөө уншана. Тиихэдэ районой промышленна зарим предприятинуудта (мяха-консервын комбинат, сэмбын фабрика) ажалай журам һулаар табигданхай, тэдэнэй гаргаһан продукциинь шанар муутай байдаг.

Районой залуушуулай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри муугаар табигданхай гэжэ нүхэр Хазагаева, Федоров, Оглоблин гэгшэд хэлэбэ. Сэмбын фабрикада, модоной заводто, мяханай комбинадта ба мелькомбинадта залуушуулай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри илангаяа муугаар ябуулагдана.

Һүүлэй үедэ залуушуулай вечернүүд, советскэ уранзохёолшодой номууд тушаа уншагшадай конференци үнгэргэгдэнэгүй. Зун болоһоор уранһайханай самодеятельностиин кружогууд хүдэлмэрилхөө болишонхой — гэжэ нүхэр Сокол тэмдэглэбэ. — Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэридэ хүдэлмэришэн залуушуул муугаар хабаадуулагдана. Манай мяханай комбинадай клуб культурна гуламта боложо шадаагүй байха юм. Эндэ культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри тон хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Нёдондо жэлдэ стадион баригдажа эхилһэн байгаа, харин тэрэ стадион мүнөө болотор дүүргэгдээдүй байһаар. Партиин райкомой секретарь нүхэр Шведковада ба нүхэр Ванинда орожо стадион барилгые дүүргэхэ талаар хэмжээ абахые хэды дахин гуйһан, мүн активай суглаан дээрэ шүүмжэлдэг байгаабди. Теэд эдэ гуйлтанууд болон шүүмжэлхы ажаглалтанууд анхаралда абтаагүй байха юм.

Партийна активай суглаанда хамтадаа 14 хүн үгэ хэлээ. Суглаан зүбшэн хэлсэһэн асуудалаараа дэлгэрэнгы шиидхэбэри баталан абаһан байна.

Агитаторнуудай семинар

Байгша оной августын 19-дэ КПСС-эй Мухаршэбэрэй аймкомой библиотекэ соо аймагай агитаторнуудай суглаан болоо. Тэрээндэ хабаадагшад ургаса хуряалгын үедэ ябуулагдаха агитационно хүдэлмэриин зорилго, формо ба методууд тухай, СССР-эй Верховно Соведэй табадахи сессиин шиидхэбэринүүд тухай элидхэлнүүдые соносоһон, өөһэдынгөө хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай хөөрэлдэһэн байна.

Бичурын сахарна свёкло ургуулагшад

Бичурын аймаг сахарна свёкло ургуулдаг аймаг болонхой. Тэндэхи колхозууд энэ культурые тарижа, Бичурын сахарна заводые түүхэй эдээр хангана.

Манай эндэхи уларилай эрхэ байдалда энэ культурын һайн ургаса ургуулагдаха байһаниие Бичурын колхозуудай хүдэлмэриин практика харуулна. Ждановай нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхоз энэ культурын тарилгын талмайе үргэдхэжэ, мүнөө 105 гектар болгоо.

Тэндэ 160 хүнэй составтай 16 звено хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэр сахарна свёклын баян ургаса хуряахын түлөө шангаар тэмсэнэ. Энэ жэлдэ свёклын тарилга агротехническэ эрхим болзорто, һайн пар дээрэ хэгдээ. Һүүлээрнь ургасын хойноһоо харууһалга саг сооһь хэһэн байна.

Ждановай нэрэмжэтэ колхозой тарянажалай 3-дахи бригада нёдондо 30 гектар талмай дээрэһээ дунда зэргээр гектар бүриин 100 центнер сахарна свёкло хуряажа, контрактациингаа түсэбые дүүргэһэн байгаа. Тиихэдэ энэ бригадын нүхэр Лизуновагай звено 4,5 гектар талмайһаа гектар бүриин 150 центнер ургаса хуряаһан байха юм. Энэ звеногойхид газараа нютагай ба минеральна үтэгжүүлгэнүүдээр үтэгжүүлһэн, ургасаяа һайнаар харууһалһан ба свёклын ургасые һайн шанартайгаар хуряажа абаһан байгаа. Урда жэлэйнгээ дүй дүршэл хэрэглэн, энэ жэлдэшье тус звеногойхид тариһан свёклоо һайнаар ургуулжа байна.

Сахарна свёкло гээшэ олзо доход ехээр үгэдэг культура юм. Хэрбээ Ждановай нэрэмжэтэ колхоз абаһан уялгаяа дүүргэжэ шадаа һаа, энэ жэлдэ сахарна свёклоһоо 331 мянган түхэригэй доход абаха байна.

Мүнөө жэлдэ тарилгые свёкловична комбинированнэ сеялкээр хэжэ, тэрээнтэй нэгэ доро газартаа минеральна үтэгжүүлгэ оруулаа. Саашадаа севооборот эрхилхэдээ сахарна свёклын тарилга сэбэр пар дээрэ хэгдэхэ юм. Энэ хадаа ургаса дээшэлүүлхэ шухала нүхэсэл болоно. Ерэхэ жэлдэ свёклын тарилгада хэрэглэгдэхэ пар хүсэд бэлэдхэгдэнхэй.

— 1953 ондо сахарна свёклын плантацинууд уһалууриин шэнэ системэһээ уһалагдана,—гэжэ Бичурын МТС-эй участково агроном Илья Матвеевич Синицын хөөрэнэ.

Н. Цыбенов.

САТИРЫН БУЛАН

„Тоһоной заводой" тон муухай байдал тухай

Закаменай аймагай Бур-Цакирай сельсоведэй Ждановай нэрэмжэтэ колхозой № 3 бригадада байгаа сепараторна отделени малай гүүртэнүүдһээ нилээд ехэ һү тушаан абажа, тоһо болбосоруулдаг юм.

Эндэхи зон тус отделениие «тоһоной завод» гэжэ нэрлэдэг. Теэд энэ «завод» олиггүй муухай байдалтай. Үбдэг тулама шабар соо зууралдаһан оройгүй орбогор гэрыень тойроод арбаад гаран томо гахайнууд уухир-уухир гэлдэжэ хэбтэдэг.

Зосоонь ороходо, үни заяанай уһа хүргэгдөөгүй, хурга зузаан даг хирэ болошоһон пэтэн хара пол. Тэрээн дээрэ сепараторайнгаа частьнуудые задалжархёод, тус отделениие даагша нүхэр Хандажап Долгорова хашалгүй һуужа байба. Гэрэй углуугда байһан хирэтэй хара бочко соо тоһон. Тэрээн шадарнь илааһа батаганаанай шууяан шэхэ дүлиирүүлнэ.

Энэ отделениин хажуудахана колхозой гахайн байра бии юм. Теэд энэ хоёрой алинайнь «тоһоной завод», алинайнь гахайн байра байһые илгаруулха бэрхэтэй.

Селькор **Л. Владимировай** бэшэгһээ.

— Ямар тоолхогүй гахайнууд бэ, эндэ тоһоной завод юм гэжэ мэдэнэгүй аал?

Ф. Балдаевай зураг.

Ажалшадай гомодолнууд ба мэдүүлгэнүүдтэ анхаралтайгаар хандаха

Ажалшадай гомодолнууд ба мэдүүлгэнүүдые хаража үзэхэ талаар Улан-Удын городской ба районно Соведүүдэй гүйсэдкомууд хэдэн олон дутуу дундануудые гаргана.

Дурсагдаһан Соведүүдэй гүйсэдкомууд гомодолнууд ба мэдүүлгэнүүдые хаража үзэхэ, тэдэниие эсэслэн шиидхэхэ болзорнуудые эбдэнэ. Мүн гүйсэдкомуудай таһагуудта, городой предприятинууд болон организацинуудта гомодолнууд болон мэдүүлгэнүүдэй хэр түргэнөөр харагдажа үзэгдэдэг ба хэр зүбөөр шиидхэгдэдэг тухай гүйсэдкомуудай заседанинууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэнэгүй, ажалшадай гомодолнуудые хаража үзэлгэдэ хойрог нобшоор хандадаг нюурнууд зэмэдэ хабаадуулагданагүй.

1953 оной долоон һарын туршада Улан-Удын горсоведэй гүйсэдкомдо 287 гомодол ба мэдүүлгэ ороһон байгаа, тэдэнэй миил 195-ниинь хаража үзэгдөө. Мэдүүлгэнүүдэй заримань ёһо тэдыгээр хаража үзэгдэдэг, ямаршье шиидхэбэри абтадаггүй. Жэшээнь, энэ оной майн 25-да гражданка Тыжебровагай гомодол горсоведэй гүйсэдкомдо ороһон байгаа. Гомодогшо хадаа өөрынгөө мэдүүлгэ дотор: «1952 оной зун аадарай үедэ байрам һандарһан байна, тиимэһээ хоёр бага наһатай үхибүүдтэеэ сарай соо байха баатай болооб» гэжэ бэшээд, байраар хангахые гуйһан байха юм. Энэ мэдүүлгэнь аяар июлиин 1 хүрэтэр горсоведэй гүйсэдкомдо хаража үзэгдэнгүй хэбтэһэн байна.

Гансахан байрын бэшэ, мүн бусад асуудалнуудаар ороһон гомодолнууд ба мэдүүлгэнүүдые хаража үзэлгэ нобшоруулагдадаг байха юм. «Известия» газетээр дамжуулан ганса бэе эхэнэр Волкова материальна туһаламжа үзүүлхэ, үхибүүдыень хүүгэдэй яслида оруулха тухай гуйлтатайгаар 1953 оной майн 15-да хандаһан байха юм. Горсоведэй гүйсэдком хадаа Волковагай үхибүүд яслида оруулагдаха болоо, гомодол баригшада мяханай комбинадай завком 150 түхэриг үгэжэ туһалаа гэжэ июниин 5-да газетын редакцида мэдээсэһэн байха юм. Теэд июниин 13-да гражданка Волкова нөөхил асуудалаараа горсоведэй гүйсэдкомдо дахин хандаһан байна. Тиин долоон хоног үнгэрһэн хойно энэ гомодолыень нүхэр Гурьянов хаража үзэбэшье, ямаршье бодото хэмжээ абангүй орхиһон байгаа. Теэд гомодолой шиидхэгдээгүй байхада «Известия» газетын редакцида гомодогшын эрилтэ хангагдаа гэжэ худалаар мэдээсэгдэһэниинь гайхалтай.

Мүнөө горсоведэй гүйсэдкомдо 90 гаран мэдүүлгэ харагдаагүй хэбтэнэ. Зүгөөр тэдэнэй олонхинь Горсоведтэ ороһоор һара, заримань хоёр һара боложо байна.

Хойрог нобшоор ба ямаршье анхаралгүйгөөр ажалшадай эрилтэдэ горсоведэй гүйсэдкомой хандадаг байһаниие олон жэшээнүүдээр харуулжа болохо юм.

Горсоведэй гүйсэдком хадаа зарим гражданинуудай гомодолнуудые хаража үзөөд, хэмжээ абахын тулада районно Соведүүдэй гүйсэдкомуудта эльгээдэг, удаань тэдээгээр ямар хэмжээ абтаһан тухай оройдоошье һонирходоггүй. Тиихэдэ райсоведүүдэй гүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэр горсоведэй гүйсэдкомоор дамжан ороһон гомодолнууд ба мэдүүлгэнүүдээр ямар хэмжээ абаһан тухайгаа горсоведэй гүйсэдкомдо огто мэдээсэдэггүй байна. Жэшээлхэдэ, июниин 9-һөө 20 хүрэтэрхи үе соо горсовет хадаа городской районой Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Ждановада гражданинууд Брянская, Афанасьева, Михайлова, Жарикова, Крылова гэгшэдэй мэдүүлгэнүүдые хаража үзөөд, ямар хэмжээ абаһан тухайгаа мэдээсэхые дурадхаһан байгаа. Гэхэ зуураа, нүхэр Жданова мүнөө хүрэтэр харюусаагүй, тиихэдэ, горсоведэй гүйсэдком ямаршье хиналта хэдэггүй байна. Тиин нүхэр Жданова гомодолнуудые өөрөө хаража үзэдэггүй, инспектор Часовниковто даалгадаг юм.

Ажалшадай гомодолнууд ба мэдүүлгэнүүдые хаража үзэхэ хэмжээ абаха хэрэгтэ иимэ хойрог нобшоор хандадаг ябадал юун дээрэһээ гарааб гэхэдэ, ажалшадай депутадуудай Городской Соведэй гүйсэдкомой хүтэлбэрилэгшэд хадаа ажалшадай гомодол ба мэдүүлгэнүүдые тогтоогдоһон саг сооһь өөһэдөө хаража үзэхэ ёһотой байһан аад, энэ тон шухала удхашанартай хэрэгые жиирэй хүдэлмэрилэгшэдтэ дам даалгажархиһан байха юм.

И. Балуров.

РЕДАКЦИДА ЕРЭҺЭН БЭШЭГ

Харгы заһабарилгые тооногүй

Кировэй нэрэмжэтэ колхоз (Закамен) харгы заһабарилха түсэбөө жэл бүри дүүргэнэгүй. Энэ оной түсэбэй ёһоор, тус колхоз 500 метрын харгыда капитальна заһабари хэхэ, хүүргэ шэнэлхэ, шулуу, элһэ адхаха, хамта арбан километрын харгы заһабарилха түсэбтэй байгаа. Харин мүнөө юушье хэгдээгүй байха юм. Капитальна заһабари хэхын тула модон, шулуун бэлдэгдээгүй байгаа. Шара-Азарга гол дээрэхи хүүргые шэнэлхэ гэжэ модон буулгагдаһаар хоёр жэл болоо, теэд мүнөөшье хүрэтэр хүүргэ заһабарилагданагүй.

Колхозой центртэхи үйлсөөр ябаһан машинанууд шабарта зогсошоод, хэдэн үдэрөөр һууха баатай болоно. Теэд тус колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Шагдуров, аймсоведэй гүйсэдкомой харгы заһабарилгын таһагые даагша нүхэр Хаманов энэ хэрэгтэ һаналаа табинагүй.

В. Очиров.

Учебнигүүдые хэблэн гаргалга— тон харюусалгатай хэрэг мүн

Һургуулинуудые учебнигүүдээр гүйсэд хангалга үхибүүдые коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлгэ ба һургалгын шанарые һайжаруулха хэрэгтэ нэгэн шухала үүргэ дүүргэнэ. Тиимэ тула Коммунистическэ парти ба Советскэ правительство энэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулдаг.

Бурят-Монголой номой хэблэл эхин ба дунда һургуулинуудта үзэхэ учебнигүүдые хэблэн гаргаха хэлэйнгээ түсэбые августын 20-до дүүргэбэ. Энэ тоодо эхин һургуулиин 1, 2, 3, 4-дэхи классуудта үзэгдэдэг бурят-монгол хэлэнэй грамматикын учебнигүүд мүнөө һургуулинуудта хэрэглэгдэжэ байгаа шэнэ программын ёһоор таарулан заһагдажа хэблэгдээ. Мүн баһа 2, 3, 4-дэхи классуудта үзэгдэдэг «Түрэлхи хэлэн» гэжэ уншалгын номууд ба 2-дохи класста үзэгдэдэг ород хэлэнэй учебник шэнээр хэблэгдэбэ. Тиихэдэ В. Д. Кудрявцевай зохёоһон 3-дахи класста үзэхэ ород хэлэнэй грамматикын ба ород хэлэн дээрэ уншалгын шэнэ учебнигүүд, К. А. Олзоев ба П. Г. Петрова гэгшэдэй зохёоһон 4-дэхи класста үзэхэ ород хэлэнэй грамматикын ба уншалгын шэнэ учебнигүүд хэблэгдэбэ. Гадна 2, 4-дэхи классуудта үзэхэ арифметикын учебнигүүд ород бэшэ һургуулинуудта арифметика зааха программын ёһоор зохёогдон оршуулагдажа гараба. Дүрбэдэхи класста үзэхэ А. В. Шестаковой редакци доро гараһан «СССР-эй түүхэ», Н. Е. Витковичын «Географи» ба М. Н. Скаткинай «Амигүй байгаали» гэжэ учебнигүүдэй оршуулганууд бага зэргын заһабаринуудтайгаар дахин хэблэгдээ. Эхин һургуулида үзэхэ хамта 17 учебник хэблэгдэжэ номой магазинуудта тушаагдаһан байна.

Бурят-монгол долоон жэлэй ба дунда һургуулиин V—VII классуудта үзэхэ хэдэн учебнигүүд хэблэгдэбэ. Тэрэ тоодо 5, 6 классуудта үзэгдэдэг «Түрэлхи литература» гэжэ бурят-монгол литературын учебнигүүд мүнөө хэрэглэгдэжэ байгаа программын ёһоор заһагдажа хэблэгдээ. Тиихэдэ 7 класста үзэхэ «Түрэлхи литература» гэжэ шэнэ учебник Б. Митупов ба Ж. Сажинов гэгшэд зохёожо, тэрэнь хэблэгдэһэн байна. Мүн баһа 7-дохи классай ород хэлэнэй грамматикын учебник (синтаксис) ба тус класста үзэхэ ород хэлэнэй уншалгын ном нилээд заһабари оруулагдажа, шэнээр хэблэгдэбэ.

Эдэ бүгэдэ учебнигүүд хадаа языкознани тухай нүхэр Сталинай зохёолой гараһанһаа хойшо бурят-монгол һургуулинуудта хэрэглэхын тула шэнээр зохёогдоһон программануудай ёһоор заһагдаһан ба шэнэлэгдэһэн байна. Энээнтэй хамта тэдэ учебнигүүд тухай багшанарай зүгһөө хэгдэһэн ажаглалтанууд, шүүмжэлэлнүүдэй ёһоор, илангаяа бурят-монгол ба ород хэлэнүүдэй грамматикын учебнигүүдтэ ехэхэн заһабаринууд оруулагдаа юм. Тиимэ тула урда жэлнүүдтэ хэблэгдэжэ гараһан тус учебнигүүд мүнөө һургуулинуудта хэрэглэгдэжэ байһан программануудта таарахагүй байһыень багшанар анхаралдаа абаха зэргэтэй.

Үнгэрһэн 1952 ондо хэблэгдэжэ гараһан учебнигүүд энэ жэлдэ дахин хэблэгдээгүй, тэдэнэр мүнөө үедэ байһан программануудай ёһоор заһагдажа хэблэгдэһэн байгаа. Тиимэ тула мүнөө эхилхээ байгаа һуралсалай жэлдэ бурят-монгол һургуулинууд болбол 1952 ба 1953 онуудта хэблэгдэжэ гараһан учебнигүүдые хэрэглэхэ ёһотой. Тиибэшье, бүри урда жэлнүүдтэ 1949, 1950, 1951 онуудта оршуулагдаһан ба хэблэгдэһэн зарим хэдэхэн учебнигүүд мүнөө һүүлэй хоёр жэлнүүдтэ дахин хэблэгдээгүй. Жэшээлхэдэ, 5—7 классуудта үзэхэ арифметикын, алгебрын, химиин г. м. учебнигүүдэй ба тэдэнэй задачнигуудай сборнигуудай оршуулганууд болоно. Энэ хадаа һүүлэй хоёр жэл соо тэдэ учебнигүүд ба сборнигуудта шухала удхашанартай хубилалтанууд оруулагдаагүй байхаһаа гадна, номой наймаануудта тиражайнь үлэгдэлнүүдэй ехэ олоороо хэбтэжэ байһан дээрэһээ болоо юм.

Ерэхэ жэлэй түсэбэй ёһоор В. А. Карпинскиин зохёоһон СССР-эй Конституциин учебнигэй оршуулга шэнээр заһагдажа, һаядаа хэблэгдэхэнь. Юундэб гэхэдэ, 1953 ондо Учпедгизэй гаргаһан тэрэ учебнигтэ ехэ шухала удхашанартай заһабаринууд оруулагдаһан байна. Тиимэ тула 1951 ондо хэблэгдэжэ гараһан тус учебнигэй оршуулга хуушарһан дээрэ тоологдохо ёһотой.

Дунда һургуулиин 8—10-дахи классуудта үзэгдэдэг бурят-монгол литературын учебнигүүд энэ жэлдэ дахин хэблэгдээгүй, 1951 ондо хэблэгдээшыень энэ жэлэй һуралсалда хэрэглэгдэхэ ёһотой.

Энэ жэлдэ эхин ба дунда һургуулиин программанууд шэнээр хэблэгдэхэгүй, харин тэдэнэр 1954 ондо баран заһагдаха, хубилгагдаха гэжэ хараалагдаһан байна. РСФСР-эй Гэгээрэлэй министерствээр баталагдаһан һуралсалай шэнэ түсэб ба тэрэ түсэбэй ёһоор бурят-монгол хэлэ ба литература зааха тухай заабаринууд хэблэгдэжэ гараба.

Багшанарай хэрэглэхэ методическа литературын талаар хэлэхэдэ, энэ жэлдэ В. Д. Кудрявцевай зохёоһон 5—7-дахи классуудта ород хэлэ зааха методико хэблэлдэ бэлдэгдэжэ байна. Тиихэдэ Б. Санжинай зохёоһон 5—7-дохи классуудта хэрэглэхэ диктантнуудай сборник шэнээр заһагдажа хэблэгдэхэ. Энэ сборник соо бурят-монгол хэлэнэй синтаксис ба пунктуаци тухай текстнүүд шэнэ программын ёһоор нэмэгдэһэн байна. Мүн баһа багшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ институт «Багшада туһаламжа» гэжэ сборник гаргахаар бэлдээд, хэблэлдэ үгэхэеэ байна.

1953—54 оной һуралсалай жэлдэ һурагша бүхэниие бүхы учебнигүүдээр хангахын тула дээрэ дурсагдаһан учебнигүүдые саг болзор сооһь һургуулинуудта хүрэтэр тараалга хадаа номой наймаануудай харюусалгата үүргэ мүн. Роскниготоргын Бурят-Монголой отделени ба Бурмонкоопсоюзай системэ учебнигүүдые һургуулинуудта, һурагшадта хүрэтэр худалдан тарааха талаар хангалтатай хүдэлмэрилнэ гэжэ хэлэхын аргагүй. Жэшээлхэдэ, үнгэрһэн жэлдэ хэблэлэй гаргаһан 11 мянган учебнигүүдые мүнөө хүрэтэр манай хэблэлэй складһаа абадаггүй байһан дээрэһээ тэдэнь хэндээшье хэрэггүй хэбтэжэ байна. Харин тиихэдэ аймагуудай һургуулинуудта, илангаяа Читын ба Иркутска областьнуудай национальна округуудта зарим учебнигүүд огто хүрэдэггүй юм. Жэшээлхэдэ, А. Аюрзанайн, Ж. Балданжабон гэгшэдэй зохёоһон «Бурят-монгол хэлэнэй грамматикын (синтаксисэй) упражненинүүдэй сборник» 1952 ондо хэблэгдэһэн аад, мүнөө хүрэтэр Агын национальна округто нэгэшье хэһэг эльгээгдээгүй, харин тус округ 600 хэһэгэй захил нёдондо үгэһэн аад, мүнөө болотор хүлеэжэл байдаг.

Энээнтэй хамта Гэгээрэлэй министерство ба аймагуудай гэгээрэлэй таһагууд болон һургуулинуудые даагшад, директорнүүд һурагшадаа бүхы учебнигүүдээрнь хангаха тухай али бүхы хэмжээнүүдые абаха ёһотой. Энэ хүдэлмэриин муугаар ябуулагдаһан дээрэһээ боложо, үнгэрһэн һуралсалай жэлнүүдтэ зарим һургуулиин һурагшад учебнигүүдээр дутамаг хангагдаһан байгаа. Һурагшадай үзэхэ бүхы учебнигүүдэй хэблэгдэжэ гараһаншье һаань, тэдэниие һурагша бүхэндэ хүргэхэ тухай зарим багшанар ямаршье оролдолго гаргадаггүй, харин үни холын удхаараа хуушарһан хэдэхэн учебнигүүдые бүхы класс соогоо хэрэглэжэ байдаг юм. Энэ мэтын дутагдалнууд хадаа һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие һайжаруулха талаар парти ба правительствын табиһан зорилгонуудые бэелүүлхэ ябадалда һаад ушаруулна.

Мүнөө Гэгээрэлэй министерство ба Бурят-Монголой номой хэблэл 1954 ондо хэблэгдэжэ гараха учебнигүүдэй түсэб табижа, тэрэнэй ёһоор рукописьнуудаа бэлдэжэ эхилбэ. Учебнигүүдые саг болзор сооһь, эрхим һайн шанартайгаар, хэблэжэ гаргаха ябадалда тэдэнэй рукописьнуудые эртэнһээ бэлдэхэ тон шухала. Энэ жэлдэ хэблэгдэһэн учебнигүүдэй рукописьнуудые бэлдэлгэ авторнуудай, рецензентнүүдэй удааруулһан дээрэһээ ба зарим рукописьнуудай шанар муутайгаар бэлдэгдэһэн дээрэһээ боложо, Бурят-Монголой номой хэблэл тэдэниие саг болзор сооһь, баталагдаһан графигай ёһоор типографида тушааже шадаагүй байгаа.

Энэ мэтын дутагдалнуудые ерэхэ жэлэй түсэб дүүргэлгэдэ дахин дабтахагүйн тула нэн түрүүндэ учебнигүүдэй рукописьнуудые бэлдэлгэ бүхы дээрээ ерэхэ жэлэй январиин нэгэн болотор гүйсэд бэелүүлэгдэжэ, тэдэнэр хэблэлгэдэ тушаажа үгтэһэн байха ёһотой.

Энээнтэй хамта мүнөө һургуулинуудта хэрэглэгдэжэ байһан учебнигүүдэй шанар тухай багшанарай зүгһөө ажаглалта, һанамжанууд үсөөн ородог байна. Энэ хадаа тон ехэ дутагдал мүн. Багшанар учебнигүүдые практика дээрээ хэрэглэжэ байхадаа, тэдэнэй дутагдалнуудые элирүүлжэ, рецензинүүдые бэшэжэ манай номой хэблэлдэ эльгээхэһээ гадна, шүүмжэлһэн статьянуудые газетэнүүдтэ бэшэдэг байхань ехэ шухала. Энэ хадаа учебнигүүдэй шанарые һайжаруулха ябадалда угаа ехэ удхашанартай. Мүн баһа Гэгээрэлэй министерство ба номой хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэд хүдөө һургуулинуудта гаража, түрэлхи хэлэн дээрээ гараһан ба оршуулагдаһан учебнигүүдые, программануудые багшанарай дунда зүбшэн хэлсэлгэ эмхидхэхэ ёһотой байһан аад, энэ хүдэлмэриие огто ябуулдаггүй байһаниинь ехэ буруу. Энэ хүдэлмэри ехэнхидээ багшанарай съездэ, конференцидэ ба курсануудта ерэһэн багшанараар зүбшэн хэлсэлгээр хизаарлагдана.

Һургуулиин учебнигүүдэй шанарые һайжаруулга ба һурагшадые бүхы учебнигүүдээр хангалга хадаа гүрэн түрын удхашанартай хэрэг мүн. Энээндэ научна хүдэлмэрилэгшэд, багшанар, методистнар элдэбхитэйгээр хабаадалсажа, үхибүүдые һургалгын ба коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлгын эрилтэнүүдтэ гүйсэд харюусаха учебнигүүдые саг болзор сооһь хэблэн гаргаха шухала.

Д. Мижидон.

Бурят-Монголой номой хэблэлэй һуралсалай литературын редакциие даагша.

Германска арад СССР-эй Правительствода баясхалан хүргэнэ

БЕРЛИН, августын 27. (ТАСС). Германска Демократическа Республикын хүн зондо ба бүхы немецкэ арадта һайн һанаатайгаар туһаламжа ба дэмжэлгэ үзүүлһэнэйнь түлөө Советскэ Правительствода халуун баясхалан хүргэжэ, ГДР-эй хүн зоной эльгээһэн олон бэшэгүүд ба телеграмманууд Германска Демократическа Республикадахи Советскэ Союзай дипломатическа миссиин адресаар абтажа үргэлжэлһөөр.

Баруунай гурбан гүрэнүүдтэ августын 15-да Советскэ правительствын эльгээһэн нотые, мүн Советскэ правительствын ба Германска Демократическа Республикын правительственна делегациин хоорондохи хэлсээнүүдэй дүнгүүдые һайшааха зуураа, предприятинуудай үйлэдбэриин коллективүүд, эмхи зургаануудай албахаагшад, олониитын элдэб организацинууд ба тус тус хүнүүд советско-германска эбдэршэгүй хани барисаа бэхижүүлхээр ба үргэдхэхөөр бэлэн байһан тухайгаа мэдүүлнэ.

«Кабельверк» гэжэ арадай предприятиин (Берлин) хүдэлмэришэд, албахаагшад, инженернүүд ба технигүүд иигэжэ бэшэнэ:

«Репарацинуудһаа 1954 оной январиин 1-һээ хойшо арсаха, оккупационно гаргашануудые багадхаха, Германска Демократическа Республикада кредит үгэхэ, советскэ акционерно обществонуудта хамаатай предприятинуудые Германска Демократическа Республикада бусаан үгэхэ гэһэн танай һайн һанаата шиидхэбэри манай зүрхэнүүдые баяр баясхалангаар халяаба. Энэ хадаа манда танай хани барисаанай ёһоор хандадаг байһанай элитэ гэршэ мүн. Энээнэй түлөө танда үнэн зүрхэнэйнгөө баясхалан хүргэнэбди. Танай туһаламжа ба дэмжэлгын ашаар, бидэнэр манай шэнэ хараа бодол түргөөр бэелүүлжэ, Германиин нэгэдэл һэргээхын түлөө тэмсэлые шэнэ шатада үргэжэ шадаха байнабди. Германо-советскэ хани барисаан мандаха болтогой!».

В. Ульбрихтын нэрэмжэтэ хүдөө ажахын үйлэдбэриин кооперативай гэшүүд-таряашадай телеграмма соо иигэжэ хэлэгдэнэ:

«Өөрынгөө амгалан политика бэелүүлэн, Советскэ Союз манай эхэ ороной нэгэдэлые дахин тогтоохо, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал сахиха ябадалда шэглүүлэгдэһэн дурадхалнуудые дахин оруулба... Эб найрамдалай, демократиин ба арадуудай хоорондын хани барисаанай түшэг тулгуури— агууехэ Советскэ Союзда ехэ баяр баясхалангаа мэдүүлнэбди».

Республикын наукын хүдэлмэрилэгшэдһөө, культурын ажал-ябуулагшадһаа ба һурагшадһаа баясхалангай олон бэшэгүүд, телеграмманууд абтаба.

Веймартэхи Гете ба Шиллерэй архивай сотруднигууд телеграмма соогоо иигэжэ бэшэнэ: экономическа ба политическэ ехэ дэмжэлгын түлөө, жэшээгүй ехэ туһаламжын түлөө СССР-эй правительствода баясхалан хүргэнэбди.

Балленштедтэхи СЕПГ-гэй партиина һургуулиин һурагшад, багшанар ба албахаагшад Советскэ правительствода ба советскэ арадта баясхалангай үгэнүүдээр хандана.

Корейскэ асуудал тушаа политическэ конференци тухай Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министр Нам Ирэй мэдүүлгэ

ПЕКИН, августын 26. (ТАСС). Синьхуа агентствын корреспондент Пхеньянһаа иигэжэ дамжуулна:

Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министр политическэ конференци тухай асуудалаар мүнөөдэр иимэ мэдүүлгэ хэбэ:

Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын правительство политическэ конференци тухай асуудалые ООН-эй Генеральна Ассамблейн мүнөөнэй сесси дээрэ зүбшэн хэлсэлгые анхаралтайгаар адаглан харана, политическэ конференци тухай асуудалаар Хитадай Арадай Республикын арадай Центральна правительствын гадаадын хэрэгүүдэй министр Чжоу Энь-лайн 1953 оной августын 24-нэй мэдүүлгэтэй дашарамдуулан иигэжэ мэдүүлхые намда даалгаба.

Корейдэхи эблэрэлгэ хадаа корейскэ асуудалые амгалан ёһоор шиидхэхэ, Корейе амгалан ёһоор нэгэдүүлхэ зам дээрэхи түрүүшын алхам болохо ёһотой юм. Энэнь уласхоорондын байдалдахи түгшүүрилые һуларуулгада туһалха байна. Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын правительство тиигэжэ батаар этигэнхэй. Политическэ конференци хадаа эдэ зорилгонуудые түйлалгада туһалха талаар—шухала үүргэ дүүргэхэ, мүн хэлсээ хэжэ уласхоорондын арсалдаануудые эбэй ёһоор шиидхэлгын жэшээ харуулха ёһотой. Тиимэһээ, Корейдэ эблэрэлгэ баталһан хоёр талын, мүн хамаата бусад оронуудай хабаадалгатайгаар хамтын зүбшэн хэлсэлгэ хэхын тула түхэреэн столые тойрон һуужа конференци хэхэ формо шэлэн хэрэглэхэ гээшэ тус политическэ конференцидэ таарамжатай байха юм.

Политическэ конференциин ажал-ябуулга тухай хэлэхэ болоо һаа, Корейдэхи эблэрэлгэ тухай хэлсээнэй 60-дахи параграфтай зохилдуулан, тус конференци гадаадын бүхы сэрэгүүдые, тэрэ тоодо Нэгэдэмэл Нацануудай сэрэгүүдые ба Хитадай арадай һайндуратанай частьнуудые Корейһээ гаргаха тухай асуудал, мүн корейскэ проблемые эбэй ёһоор шиидхэхэ тухай асуудал, тэрэнэй һүүлээр бусад асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ ёһотой гэжэ тоолонобди.

Политическэ конференцидэ хабаадагшад тухай хэлэхэ болоо һаа, политическэ конференцидэ хабаадагшадай состав тухай ООН-эй Генеральна Ассамблейн Политическэ комитедтэ 1953 оной августын 18-да Советскэ Союзай правительствын делегацийе толгойлогшо г-н Андрей Вышинскиин табиһан дурадхал политическэ конференци тухай асуудалаар Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын дээрэ дурсагдаһан хараа бодолдо таарана гэжэ тоолонобди. Бидэнэр энэ дурадхалые дэмжэнэбди.

Политическэ конференциин шиидхэбэринүүдые абалгын формо ба процедура, тэрэнэй ажал-ябуулга ба хабаадагшадай состав тухай хэлэхэ болоо һаа, Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын правительствын хараа бодол Хитадай Арадай Республикын правительствын хараа бодолдо бүрин таарана, тиин КНДР-эй правительство политическэ конференци тухай асуудалаар Хитадай Арадай Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министр Чжоу Энь-лайн дээрэ дурсагдаһан мэдүүлгые бүрин дэмжэнэ.

Корейскэ асуудалые зүбшэн хэлсэлгэдэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын ба Хитадай Арадай Республикын түлөөлэгшэдые ООН-эй Генеральна Ассамблейн мүнөөнэй сессиин хабаадуулаагүй ябадалые үндэһэгүй гэжэ тоолонобди.

ВФП-гэй генеральна секретарь Луи Сайянай мэдүүлгэ

ВЕНА, августын 27. (ТАСС). ВФП-гэй секретариат хадаа Франциин ВКТ-гэй генеральна секретарь ба профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн федерациин орлогшо-түрүүлэгшэ Ален ле Леапын, мүн ВКТ-гэй секретарь Люсьен Молиногой ба «Юманите» газетын главна редактор Андрэ Стилиин сүлөөлэгдэһэн тушаа ВФП-гэй генеральна секретарь Луй Сайянай хэһэн мэдүүлгэ толилбо. Энэ хадаа уласхоорондын угаа ехэ удхаҳанартай, хүдэлмэришэн ангиин амжалта мүн гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

Ален ле Леап 1952 оной октябрьда арестовалагдаһан юм гэжэ Сайян мэдүүлбэ. Тэрэниие түрмэдэ хааһан ябадал дура зоргоороо аашалалга болоно. Дэлхэйн бүхы оронуудта дэлгэрһэн протестын уласхоорондын хүдэлөөн тэрэниие сүлөөлхын түлөө тэмсэлдэ французска ажалшадые ехэ хүсэтэйгөөр дэмжэбэ. Хүдэлмэришэн ангиһаа гадна, үргэн арад зон, демократическа, прогрессивнэ, социалистическэ үзэлтэй хүнүүд, профсоюзна эрхэнүүдтэ ба демократическа сүлөөнүүдтэ олон дахин добтолһон тушаа зэбүүрхэһэн хүнүүд Ален ле Леапын сүлөөлэгдэһэн ябадалые халуунаар һайшааха байна.

Ален ле Леапые сүлөөлэлгэ хадаа профсоюзна эрхэнүүд ба демократическа сүлөөнүүдые хамгаалхын түлөө саашанхи тэмсэлдэ профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн федерациие зоригжуулна.

Студентнүүдэй Бүхэдэлхэйн III конгресс дээрэ

ВАРШАВА, августын 27. (ТАСС). Студентнүүдэй Бүхэдэлхэйн III конгресс мүнөөдэр Варшавада нээгдэбэ.

Эгсэ 12 часта делегадууд, адаглагшад ба олон айлшад конгресстэ өөһэдынгөө делегадуудые эльгээһэн оронуудай национальна тугуудаар, эб найрамдалай хүхэ тугуудаар шэмэглэгдэһэн физическэ культурын институдай угаа ехэ зал соо дүүрэн суглараба.

Эб найрамдалай түлөө хүдэлөөнэй элитэ ехэ ажал-ябуулагшад, Польско Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо Циранкевич, польско столицын олониитын түлөөлэгшэд заседанинуудай зал соо тэрэшэлэн байлсаба.

Конгрессэй заседани нээхэ зуураа, студентнүүдэй Уласхоорондын союзай президент Бернард Береану конгресстэ хабаадагшадта хандан, амаршалгын үгэ хэлэбэ.

Варшавын Рада Народовсйн президиумэй түрүүлэгшэ Ежи Альбрехт польско столицын олониитын үмэнэһөө амаршалгын үгэ хэлэбэ, бүхы оронуудай студентнүүдэй организацинуудай хоорондо харилсан ойлголсолго ба нигта харилсаа тогтоохыень, хүдэлмэридөө амжалта түйлахыень конгресстэ хабаадагшадта хүсэбэ.

Тэрэнэй һүүлээр конгрессэй президиум ба мандатна комисси һунгагдаба. Энээгээр конгрессэй үглөөнэй заседани дүүрэһэн байна.

Румыниин ажалшадай аша туһада

БУХАРЕСТ, августын 26. (ТАСС). Румынска арадай Республикада эдеэ хоолой промышленностиие саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана. Мүнөө байгаа предприятинуудай хүсэ ехэ болгогдоно, шэнэ предприятинууд баригдана. Һүүлэй дүрбэн жэлэй турша дотор консервэнүүдые хэдэг шэнэ дүрбэн фабрика баригдаа. Энэ жэлдэ консервэнүүдые ба жэмэсэй шүүһэ бэлэдхэхэ фабрика хүдэлжэ эхилхэнь. Сталин ба Хунедоаре городуудта хилээмэ бариха механизированнэ томо хоёр завод баригдаа.

Үйлэдбэриин хүсэнэй ургалта, ажалай бүтээсые саашадань дээшэлүүлгэ хадаа эдеэ хоолой продуктнуудые бүри ехээр үйлэдбэрилхэ арга олгобо. Эдеэ хоолой товарнуудай ассортимент үргэдхэгдэнэ, тэдэнэй шанар һайжарна. Һүүлшын гурбан жэлэй турша дотор 152 шэнэ зүйлэй эдеэ хоолой продуктнууд гаргагдаа.

Эдеэ хоолой промышленностиин үмэнэ ехэ перспективэ ерээдүйдэ нээгдэнэ. 1953—1955 онуудта тэрэниие саашадань хүгжөөхэ ябадалда 1,8 миллиард лей һомологдобо. Тиихэдэ, табан жэлэй түсэбөөр 908 миллион лей хараалагдаһан байгаа. Ерэхэ жэлдэ мяха, загаһа, ургамалай тоһо, сахар үйлэдбэрилгэ 1953 онойхитой сасуулхада 40—60 процент ургаха байна. Хилээмэ барилга энэ оной дүрбэдэхи кварталда ехэ болгогдохонь.

Японидо советскэ катерые үндэһэ баримтагүйгөөр һаатуулан бариба

ШАНХАЙ, августын 26. (ТАСС). Японско хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, японско далайн харуулшад 4 хүнһөө бүридэһэн командатай советскэ катерые һаатуулан бариба, тиихэдээ тус катер японско уһанда зорюута ороо юм гэжэ шалтаба.

Зүүн-Сахалинска Госрыбтрестдэ хамаатай энэ баригдаһан советскэ катер үгы болоһон советскэ загаһа барилгын судные бэдэржэ, августын 8-най һүни гараа гэжэ мэдээжэ болобо. Һалхи бороотой байһан ушарһаа, катерай команда зүг шэглэлээ алдажа, японско далайн харуулда баригдаба.

Киодо гэжэ японско агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, энэ асуудалда хамааран, Японии генеральна прокурор Сато хадаа японско уһанда советскэ катерай зорюута ороһониие гэршэлһэн лаб баримтанууд байхагүй гэжэ августын 22-то мэдүүлбэ.

Гэбэшье, мүнөө хүрэтэр японско засагаархид советскэ катерые ба тэрэнэй командые сүлөөлхэ талаар хэмжээ абаагүй, командын гэшүүдые сахюул доро ямаршье үндэһэгүйгөөр байлгажа үргэлжэлһөөр.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн VII сесси дээрэ

Политическэ комитедтэ

НЬЮ-ЙОРК, августын 27. (ТАСС). Мүнөө үглөөгүүр ООН-эй Генеральна Ассамблейн Политическэ комитет Корея тушаа политическэ конференци тухай асуудал зүбшэн хэлсэжэ үргэлжэлбэ. Комитедтэ табигдаһан элдэб янзын дурадхалнууд тушаа богони мэдүүлгэнүүдые хэдэн делегадууд хэһэн байна.

Тэрэнэй һүүлээр комитет голосовани хэжэ эхилбэ. Түрүүлэгшэ Муниз хадаа 15 оронуудай резолюци тушаа голосовани хэхые дурадхаба. Тус резолюци Корейдэхи дайнда хабаадаһан оронуудаар лэ конференциие хизаарлана. Саудовско Аравиин болон Ливанай түлөөлэгшэд хадаа конференцидэ Индиин ба Советскэ Союзай хабаадалга тухай резолюциие түрүүшээр голосовалха гэжэ һаналаа мэдүүлбэ, гэбэшье, түрүүлэгшэ энэ дурадхалые буруушаагаа.

15 оронуудай резолюциин түрүүшын 4 параграфые һайшаагаад, Политическэ комитет резолюциин табадахи параграфта оруулагдаһан советскэ заһабари тушаа голосовалба. Энэ заһабариин түлөө 5 голос үгтэбэ, буруушаажа 41 голос үгтэбэ, 13 хүн һаналаа баряа. Инди голосованида хабаадаагүй.

15 оронуудай резолюциин түлөө бүхы дээрээ 42 голос үгтөө, 5 хүн буруушаажа голосовалба, 12 хүн һаналаа бариба. Инди голосованида хабаадаагүй.

Тэрэнэй һүүлээр, Политическэ комитет хадаа политическэ конференцидэ Советскэ Союзай хабаадалга тухай резолюциие 55 голосоор һайшааба. Энэ резолюциие буруушаажа 2 голос үгтөө, 2 хүн һаналаа бариба. Комитет энэ резолюци тушаа советскэ заһабаринуудые буруушааба.

Политическэ конференцидэ Индиин хабаадахые хараалһан резолюци голосованида табигдаба. Энэ резолюциин түлөө 27 голос үгтөө. Буруушаажа 21 хүн голосовалба, 11 хүн һаналаа баряа. Инди голосованида хабаадаагүй. Политическэ конференцидэ Индиин хабаадахын түлөө Афганистан, Австрали, Бирма, Белорусска ССР, Канада, Чехословаки, Дани, Египет, Эфиопи, Гватемала, Индонези, Иран, Ирак, Ливан, Либери, Мексика, Шэнэ Зеланди, Норвеги, Польша, Саудовско Арави, Швеци, Сири, Украинска ССР, СССР, Нэгэдэмэл Королевство, Йемен ба Югослави голосовалба. Аргентина, Бельги, Франци, Исланди, Израиль, Люксембург, Голланди, Филиппины, Тайланд, Турци, Урда-Африканска Союз һаналаа бариба.

Тэрэнэй һүүлээр советскэ резолюци тушаа голосовани хэгдэбэ. 41 голос буруушаажа үгтэбэ, резолюциин түлөө 5 голос үгтэбэ, 13 хүн һаналаа бариба.

Тэрэнэй һүүлээр Политическэ комитет Индиин заһабариие оруулалсан Бирмын, Индиин, Индонезиин ба Либериин дурадхаһан резолюциие баталан абаба; энэ резолюци хадаа «корейскэ асуудал тушаа VII сессиин гурбадахи хубида табигдаһан ба энэ асуудал тушаа Генеральна Ассамблейн хүдэлмэриин протоколнуудтай хамта Хитадай Арадай Республикын арадай Центральна правительствода ба Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын правительствода һайшаан дурадхагдаһан дурадхалнууд тухай мэдээсэхые, мүн шухала болоһон ушарта элидхэл табихые генеральна секретарьта дурадхана».

Генеральна Ассамблейн дүнгүүд тухай элидхэлые генеральна секретариин табиха ёһотой байһан тухай заабариие болюулха гэжэ индийскэ заһабари соо хараалагдаһан байгаа. Энэ резолюциин түлөө 54 голос үгтөө, 4 хүн буруушаажа голосовалба, 2 хүн һаналаа баряа.

Энээгээр комитедэй заседани дүүрэбэ.

Генеральна Ассамблейн пленарна сесси августын 28-най үглөөгүүр болохо байна.

Аюулгүйн Соведтэ

НЬЮ-ЙОРК, августын 26. (ТАСС). ООН-эй Аюулгүйн Соведэй заседани августын 26-да болобо. «Мароккодо Франциин хуули бусаар хамаархаһан, Мароккын хуулита султаниие унагааһан ушарһаа, уласхоорондын эб найрамдалда ба амгалан байдалда тохёолдоһон аюулые, уласхоорондын зүрилдөөнүүдые хаража үзөөд, ООН-эй Уставай ёһоор зохихо хэмжээнүүдые Аюулгүйн Соведэй абаха тухай —Афганистан, Бирма, Египет, Инди, Индонези, Иран, Ирак, Ливан, Либери, Пакистан, Филиппины, Саудовско Арави, Сири, Тайланд, Йемен гэжэ 15 оронуудай гүйлта Соведэй үзэмжэдэ табигдаба.

Түрүүшээр үгэ хэлэһэн Франциин түлөөлэгшэ хадаа Аюулгүйн Совет 15 оронуудай гүйлтые хаража үзэхэ эрхэгүй байһан хэбэртэйгээр мэдүүлбэ, Мароккодохи байдал тухай асуудал Франциин «доторой эрхэ мэдэлдэ» хамаатай юм гэжэ баталан хэлэбэ. Тэрэ хадаа ООН-эй Уставай 35-дахи статьяе 15 оронуудай гүйлта соо баримталһан ябадалые «үндэһэгүй» гэжэ тоолобо, Мароккодохи байдал уласхоорондын эб найрамдал ба амгалан байдалда аюул ушаруулнагүй гэжэ мэдүүлбэ. Франциин делегаци 15 оронуудай гүйлтые Аюулгүйн Соведэй зүблэхэ зүйлдэ оруулха тухай дурадхалые буруушаажа голосовалха юм гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Мароккодохи байдал тухай асуудалые ООН ба Аюулгүйн Совет хаража үзэхэ эрхэгүй юм гэһэн французска делегадай үндэһэгүй мэдүүлгые Пакистанай түлөөлэгшэ буруушааба, энэ асуудал Генеральна Ассамблейн 7-дохи сесси дээрэ харагдаһан юм гэжэ һануулба.

Мароккодохи байдал эб найрамдалда ба амгалан байдалда аюул тохёолдуулна гэжэ заагаад, Пакистанай түлөөлэгшэ Мароккодохи байдалые мүрдэхэ ба зохихо хэмжээнүүдые абаха тухай 15 оронуудай гүйлта дэмжэхыень Аюулгүйн Соведэй гэшүүдые уряалба.

Тэрэнэй һүүлээр, Ливанай түлөөлэгшэ үгэ хэлэбэ. Тэрэ хадаа Мароккодохи байдалые мүрдэхэ тухай гүйлтада гар табиһан 15 оронуудай түлөөлэгшэдые Аюулгүйн Соведтэ уриха тухай дурадхаба. Мароккодохи байдал эб найрамдалда ба амгалан байдалда аюул тохёолдуулна, мүн уласхоорондын хүндэ хойшолонгуудтай байжа болохо юм гэжэ ливанска делегат олон жэшээнүүдээр харуулба. Мароккын султаниие унагааһан ябадал Мароккын дотоодын хэрэгүүдтэ Франциин саг үргэлжэ хамаархадаг байһан жэшээнүүдэй нэгэниинь мүн гэжэ тэрэ зааба.

Израильда террористнуудай бүлэгэй хэрэг тушаа приговор гаргагдаа

ЛОНДОН, августын 26. (ТАСС). Тель-Авивһаа Рейтер агентствын корреспондентын дамжуулһанай ёһоор, 40 үдэрэй процессэй һүүлээр сэрэгэй трибунал 13 хүнһөө бүридэһэн террористическэ бүлэгэй хэрэг тушаа приговор гаргаба. Энэ бүлэгэй хоёр хүниинь энэ оной февралиин 9-дэ Израильда СССР-эй дипломатическа миссиин территори дээрэ бомбо тэһэлэлгэ эмхидхэһэн, мүн Тель-Авивтахи Чехословацка дипломатическа миссидэ эсэргүү шэглүүлэгдэһэн террористическэ ябуулгануудые хэһэн гэмтэ нюурнууд гэжэ мэдэрэгдэбэ.

Сүүдлэгдэһэн нэгэ хүн зүбтэбэ. Бусадынь нэгэ жэлһээ 12 жэл хүрэтэр олон янзын болзороор түрмэдэ хаагдахаар сүүдлэгдэбэ. Бүлэгэй ударидагшадай нэгэниинь—Шимон Бехар мүрдэлгын үедэ зугадаһан байна.

ИРАНДАХИ СОБЫТИНУУД

ТЕГЕРАН, августын 26. (ТАСС). «Эттелаат» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, августын 24-дэ Керман городто сэрэгэй байдал соносхогдоо.

Офицерскэ клубай байра соо мүнөө хүрэтэр байлгагдаһан Мосаддык, генерал Захедин заабаряар, полициин главна управлениин дэргэдэхи түрмэдэ абаашагдаа гэжэ «Марде Асия» газетэ мэдээсэнэ.

Иранда прогрессивнэ ажал-ябуулагшад арестовалагдаба

ПАРИЖ, августын 24. (ТАСС). Франс Пресс агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, империализмда эсэргүү тэмсэхэ национальна обществын хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн Мортеза Ленкорани ба эб найрамдалай тала баригшадай иранска обществын секретарь Махмуд Хормоз гэгшэд Тегеранда арестовалагдаба.

США-гэй шатаршадта советс… шатаршадай эльгээһэн бэш…

Бүхэсоюзна шатарай секци … советскэ хэдэн олон шатарш… США-гэй шатаршадта иимэ бэш… эльгээжэ хандаба:

АМЕРИКАНСКА ШАТАРАЙ ФЕДЕРАЦИДА
ФЕДЕРАЦИИН ПРЕЗИДЕНТ г-н ФИЛИППСДЭ
США-гэй ШАТАРАЙ КОМАНДА… ХАБААДАГШАДТА

Господинууд гроссмейстерү… — **С. Решевскидэ, Р. Фа…да,** уласхоорондын ша…рай мастернууд — **Л. Эванс… Г. Крамерта, И. Горовиц… А. Денкертэ, М. Павейдэ, … Бирндэ, А. Бизгайертэ, Р. Би…дэ.**

Хүндэтэ г-н президент,
Господинууд!

Бүхэсоюзна шатарай секци … дооро гар табиһан советскэ шата… шад энэ оной июлиин 15-да Нь… Йоркдо США-гэй ба СССР-эй ш… тарай командануудай хоорондо … лохо байһан матчын болоогүй б… һаитай дашарамдуулан энээг… таанарта хандана.

США-да ерээд байха условину… тушаа юрэ бусын ба огто таара… гүй хизаарлалта советскэ шат… шадта тогтоогдохонь гэжэ мэдээ… болоһоной һүүлээр советскэ шат… шадай команда США руу ошо… замдаа ябахадаа, — Парижһ… Москва бусажа ерэһэниинь мэд…жэ.

Матч эмхидхэхэ ба США-… ерээд байха нормальна условину…дые СССР-эй шатаршадай команд…да бии болгохо талаар абтаһан хэ…жээнүүдэй түлөө г-н президент, Та…да ба американска шатарай фе…рацида баясхалан хүргэнэбди. … хэтэй хамта, бидэнэр иимэ һон…холтой мүрысөөнэй болоогүй б… һанда халагланаабди.

СССР-эй ба США-гэй шатарш…дай хоорондохи хани барисаа бэ…жүүлхын тулада бидэнэр америк…ска ба советскэ шатаршадай хо…рондо хэхэ гэжэ урдада хараала…даһан уулзалгые 1953 оной ноябр…да гү, али хоёр командада таара…жатай ондоо сагта Москвада хэх… дурадханабди.

Советскэ Союзда ерэхын … СССР-эй шатарай командатай … хэр ёһоной уулзалга хэхын ту… США-гэй шатарай командада з… гээһэн манай официальна ур… гээшэ гэжэ энэ хандалгые хар… хыетнай гүйнабди.

Танай харюу хүлеэнэбди,
Таанадые хүндэлэгшэд:

В. Виноградов —Бүхэсоюзна ш…тарай секциин түрүүлэгшэ; **М. Бо…винник** —дэлхэйн ба СССР-эй че…пион (гроссмейстер); **П. Ке…** (гроссмейстер); **В. Смыслов** (гро…смейстер); **И. Болеславский** (гр…смейстер); **А. Котов** (гроссме…стер); **Е. Геллер** (гроссмейстер…); **А. Толуш** (гроссмейстер); **Ю. Ав…бах** (гроссмейстер); **Т. Петрос…** (гроссмейстер); **В. Рагозин** (гр…смейстер); уласхоорондын шатар… федерациин вице-президент; **И. Бо…даревский** (гроссмейстер); **М. Та…манов** (гроссмейстер).

ЗАРЛАЛ

КПСС-эй Улан-Удын горком… дэргэдэхи марксизм-ленинизм… үдэшын университет хадаа заня…нууд 1953 оной сентябриин 1-… үдэшын 7 сагһаа эхилхэнь гэж… һурагшадтаа мэдээсэнэ.

1-дэхи курсын занятинууд Ре…публиканска лектори соо (ул. Р…бочая, 20, 3-дахи дабхар) боло… байна.

2-дохи курсын занятинууд О…ластной партийна һургуулиин б…шан соо (ул. Советская, № … болохо байна.

Дирекци…

Редактор Б. Ц. ЦЫЖИПОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора — 7-85, отв. секретаря—3-23, партийной жизни, сельского хозяйства – 10-17, пропаганды и переводов—6-84, культуры и быта, промышленности— 4-52, мест. информации и писем—11-05. Для междугородных переговоров— 16.

Н—00612. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР.